

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

Junij 1975 **3**

MALI OGLASI

Prodaj in montiram originalna naprožila in udarne igle za češke bokarice. — Janez Šekoranja, 68250 Bizeljsko (št. 67).

Stroj za metanje umetnih golobov prodam. Stroj je na ploščato metalno ročico in je garantiran, da golobov ne lomi. — Alojz Vidovič, Šentiljska 52, 62000 Maribor.

Kratkodlake istrske goniče-mладиče prodam. Poleženi so bili 24. 3. 1975. — Viktor Bavdež, 61296 Šentvid pri Stični 127.

Kratkodlake istrske goniče, poležene 21. 4. 1975, prodam. Starša imata odlično in prav dobro oceno. — Jože Rotar, Črtomirova 11, 61000 Ljubljana.

Lovci, pri meni sta naprodaj dve lovski risanici: kal. 8 × 57 IS in kal. 7 × 64. Ta druga je izredno lahka in kratka, primerna za lovca smučarja. — J. Otorničar, puškar, Preska 26, 61215 Medvode.

Novo boroveljsko bokarico s specialnim daljnogledom, kal. 16 × 70 — 7 × 57, prodam. — Anton Torkar, Begunjska 23, 64248 Lesce, telefon (064) 75-320.

Nemške kdl. ptičarje-mладиče, poležene aprila, prodam. Starši s prav dobro oceno. — Franc Hojnik, Trnovlje pri Celju n. h., 63211 Škofja vas.

Brak-jazbečarko, staro dve leti, in **brak-jazbečarja**, starega 10 mesecev, prodam. — Franc Prijatelj, Vel. Poljane 20, 61316 Ortnek.

Nem. prepeličarko-mладиča, poleženo 11. 2. 1975, prodam. Starši s prav dobro oceno. — Avgust Ošlak, Turiška vas, 62380 Slovenj Gradec.

Brak-jazbečarja, starega 4 leta, s telesno oceno prav dobro, priporočenega za parjenje, ugodno prodam. — Ludvik Grden, 68213 Veliki Gaber (št. 70).

Naprodaj imava mладиče in starejše pse: posavske in istrske kratkodlake goniče ter kratkodlake ptičarje. — Ivan in Ančka Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

Rejci psov jamarjev, pozor!

Ponovno vas obveščamo, da bo zrejni pregled psov 22. 6. na Rinki pri Žalcu in 29. 6. na Ježici pri Ljubljani, gostilna »Ruski car«. Oba dneva zbor ob 8. uri.

Lastniki naj na pregled privedejo pise in pse z uspešno opravljeno PNZ, ki jih imajo namen pariti. Psicam bomo določili plemenjake oziroma obratno, ter izdali zrejne dovolilnice. (Glej Lovec — marec 75, stran 385!)

KLPJ, strokovni svet

Mednarodna razstava psov vseh pasem

Ljubljana, hala Tivoli, 16. in 17. avgust 1975

Program in navodila na strani 94

Po sklepu upravnega odbora LZS objavljamo

RAZPIS

za novoustanovljeni delovni mesti v delovni skupnosti LZS:

1. delovno mesto pomočnika urednika glasila Lovec.

Za to mesto se zahteva višja ali visoka izobrazba s področja humanističnih ali biotehniških smeri. Prednost imajo kandidati s poznavanjem dela v lovski organizaciji, z izkušnjami v novinarstvu in z ustreznimi moralno-političnimi kvaliteta. Zaželeno je znanje vsaj enega tujega jezika in strojepisja.

2. delovno mesto administratorke v strokovnem sekretariatu LZS.

Za to mesto se zahteva dovršena administrativna ali srednja šola in znanje strojepisja. Zaželeno je vsaj pasivno znanje nemščine ali italijanščine.

Za obe delovni mesti je poizkusno delo treh mesecev. Osebni dohodki v skladu s samoupravnim sporazumom. Stanovanj ni.

Prijave s kratkim življenjepisom sprejema razpisna komisija LZS do 20. junija 1975.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni pismeno.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE

61001 Ljubljana

Župančičeva 9, p. p. 505

JUNIJ — ROŽNIK

dan	Gibanje sonca:		dolžina dneva
	vzhod	zahod	
10.	4.12	19.52	15.40
20.	4.11	19.56	15.45
30.	4.15	19.57	15.42

Lunine mene:

zadnji krajec 2. ob 0.22
mlaj 9. ob 19.49
prvi krajec 16. ob 15.58
ščip 23. ob 17.54

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVIII. letnik

št. 3

junij – rožnik 1975

Foto Lado Švigelj: Váleča gozdna jerebica.

Jerebica nima črnega podbradka kakor jereb. Tudi njena roža nad očmi je manj izrazita kakor pri petelinčku jerebu.

Paritev je zgodaj spomladi. Jerebica znese v površno izbrskano gnezdo na tleh 8–12 rjavkastih jajc. Vali v maju. Po 22 dneh se izvalijo kečki, ki po 14 dneh že dokaj dobro lete. Sicer jih pa mati jerebica vodi do jeseni, ko se kita razide

Vsebina:

C. F.	Slovenski lovski muzej odprt	66
K. B.	Konferenca Lovske zveze Jugoslavije	69
Samoupravni sporazum lovskih zvez socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin		69
Blaž Krže, ing. gozd.	Naselitve novih vrst divjadi v Sloveniji	71
Plaketa varnosti Lovski zvezi Slovenije		76
Jože Lavtižar	Na robu zime in pomladi	78
Ivo Grögl	Črni plesalec, pesem	79
Matevž Hace	Stari notranjski lovci – II.	80
Po lovskem svetu:	Krmljenje divjih petelinov – M. Preželj	83
Lovski oprtnik:	Na ruševca z magnetofonom – Ing. A. Džaja	84
Mladi pišejo		86
Jubilanti		86
Lovska organizacija:	Samoupravna interesna skupnost za gozdnogospodarsko območje Dolenjske – A. Kranjc	88
	Predlog MSU – J. Šekoranja	91
V spomin:	Jože Kristen	91, 92
Lovska kinologija:	Jesenske kinološke prireditve na območju LZ Celje – S. Kovač	93
	Program in navodila za mednarodno razstavo psov vseh pasem, Ljubljana, avgust 1975	94
Šaljive		96

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francé Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 610001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061)-21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 130 din. Za druge naročnike je letna naročnina 100 din, za inozemstvo 120 din. Posamezna številka 9 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 12 din, od 15 do 25 besed 15 din, od 25 do 35 besed 20 din, od 35 do 45 besed 25 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka.

Slovenski lovski muzej odprt

V soboto popoldne, 10. maja, so v okrilju mogočnih zidov starodavnega gradu Bistra, ob cesti med Vrhniko in Borovnico, zadoneli lovski rogovi. Naznanili so pričetek pomembne slovesnosti, velik kulturni dogodek za vse slovensko lovstvo in našo širšo javnost. Skromen muzejski lovski oddelek s tremi prostori, iz leta 1953, se je povečal v sodoben Slovenski lovski muzej, z nad 600 m² površine v 22 razstavnih prostorih. Prvič se na Slovenskem naenkrat odpira javnosti tako velik muzejski objekt, ki sta ga skupno in predvsem s pomočjo vseh slovenskih lovcev oziroma lovskih organizacij uredila in opremila Lovska zveza Slovenije in Tehniški muzej Slovenije.

Pred mikrofonom je stopil direktor Marjan Vidmar. V imenu prirediteljev LZS in TMS je izrazil posebno zadovoljstvo, da je pokroviteljstvo otvoritve muzeja prevzel tovariš Edvard Kardelj, ki pa se slovesnosti zaradi zadržanosti ni mogel udeležiti. Pozdravil je vse številne goste, ki so prišli na otvo-

ritev, med njimi še prav posebno: Staneta Dolanca, sekretarja izvršnega biroja predsedstva centralnega komiteja ZKJ; Franceta Popita, predsednika centralnega komiteja ZKS; Marjana Breclja, predsednika skupščine SRS; Andreja Marinka, predsednika izvršnega sveta skupščine SRS; člane Sveta federacije: Miho Marinka, Ivana Mačka, Viktorja Avblja, Aleša Beblerja; Janeza Milčinskega, rektorja ljubljanske univerze; Marjana Orožna, republiškega sekretarja za notr. zadeve SRS; Milovana Zidarja, republiškega sekretarja za kmet. in gozdar. SRS ter druge predstavnike državnih organov, družbenopolitičnih organizacij, organizacij združenega dela in društev. Dalje je pozdravil številne predstavnike lovskih organizacij iz Hrvaške, Makedonije, Vojvodine in Slovenije, med njimi predsednika Lovske zveze Jugoslavije Marka Bulca.

Lovski zvezi in Tehniškemu muzeju je čestital k doseženemu uspehu in vsem na otvoritvi zaželel dobrodošlico predsednik skupščine občine Vrhnika ing. Branko Stergar. Vrhniški pionirji pa so Stanetu Dolancu in Francetu Popitu poklonili cvetje.

Slavnostni govornik je bil Lojze Briški, predsednik Lovske zveze Slovenije, katerega govor v celoti objavljamo:

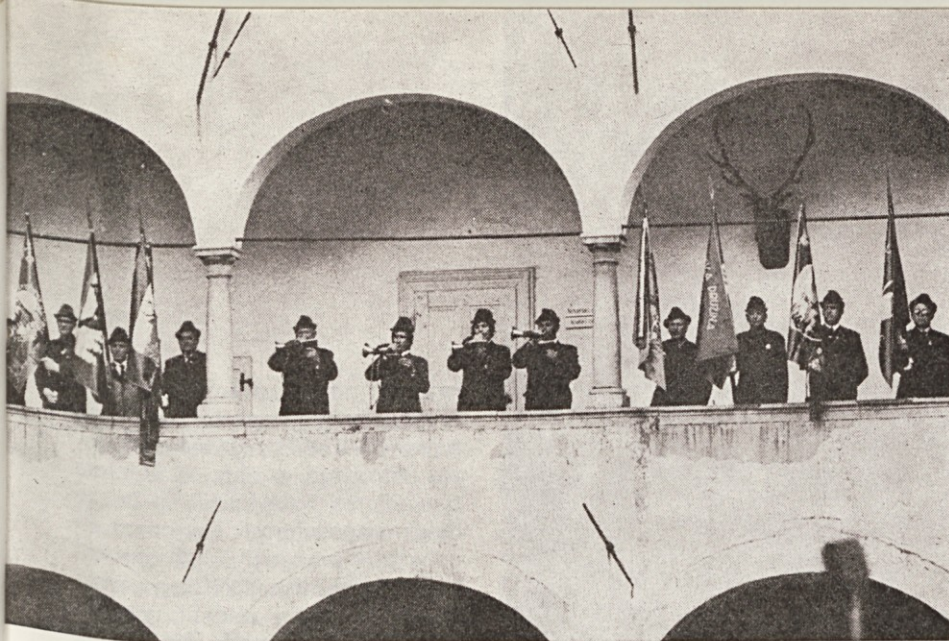
Tovarišice in tovariši. V teh dneh širom po Sloveniji in Jugoslaviji slavimo 30. obletnico osvoboditve, zmago nad najbolj temno silo človeštva – fašizmom, zmago boja za nov družbeni red, zmago revolucije. Praznično razpoloženje je prežeto s ponosom na prehojeno pot, na velika dejanja pred tridesetimi leti, na doseženo v povojni izgradnji socialistične in samoupravne družbe. Družbena preobrazba, prenovljena mesta in vasi, bogatejše in humanejše življenje, mir in varnost, jasna pot v prihodnost, to so uspehi in vrednote, ki navdihujejo ponos na Titovo Jugoslavijo in na vse, kar je povezano z njenim rojstvom in življenjem. Ponos na prehojeno pot svobodne graditve in ustvarjanja je hkrati izraz naše volje in odločnosti graditi in če bo treba, braniti socialistično samoupravno Jugoslavijo.

V počastitev 30. obletnice osvoboditve je Lovska zveza Slovenije skupno s Tehniškim muzejem pripravila otvoritev Slovenskega lovskega muzeja, da bi tako prispevala svoj delež k prazničnemu razpoloženju teh dni. In, da bi kar najbolj slovesno poudarili pomen osvoboditve za razvoj lovstva ter naš ponos na uspehe, ki jih je v tridesetih letih svobodnega in organiziranega delovanja doseglo slovensko lovstvo.

Začetki slovenske lovske organizacije segajo v leto 1907. Tedaj je nekaj zavednih Slovencev ustanovilo Slovenski lovski klub, da bi lažje branili slovensko lovstvo pred gospodovalnim pritiskom nemško-

Častni gostje med slavnostnim govorom

Rogovi prekmurskih lovcev naznanjajo začetek slavnosti

Govori predsednik LZS Ljotić

avstrijske gosposke. V pogojih stare Jugoslavije je lovška organizacija sicer delovala, toda neenakopravnost med ljudmi v izkoriščevalskem kapitalističnem družbenem redu je zaviralno vplivala na njen razvoj, posebej še, ker so bile možnosti lovskega udejstvovanja za delavce, kmete in bajtarje omejene – lov je bil privilegij bogatih. Zato je dejanska možnost za razmah lovske organizacije, za enakopravno lovsko udejstvovanje vseh za lov zainteresiranih delovnih ljudi nastopila šele z razbitjem starega kapitalističnega družbenega reda. Revolucionarna družbena preobrazba je pomenila tudi za lovstvo pričetek novega obdobja, razmaha in rasti. Posebej moramo poudariti, da prvo skrb in prve načrte nove ljudske oblasti za ureditev lovstva beležimo že v dokumentih predsedstva SNOS iz leta 1944.

Po osvoboditvi se je ureditev lovstva v temeljih spremenila. Lovišča so postala družbena, skrb za njihovo upravljanje, za varstvo narave in divjadi so prevzeli delovni ljudje, ljubitelji divjadi in lova. Danes lovška organizacija povezuje nad 16 000 članov, od katerih je več kot 20 % članov ZKS in 27 % članov ZB NOV. Tak sestav zagotavlja družbenopolitično angažiranost organizacije, ki je in bo ostala trden člen SZDL in aktiven dejavnik v sistemu splošne ljudske obrambe. Lovske družine kot temeljne celice naše organizacije se

tvorno vključujejo v družbenopolitično življenje tam, kjer delujejo, posebej v krajevni skupnosti. Okrepilo se je samoupravljanje kot temeljna sestavina življenja in dela lovske kolektive – lovske družine in organizacij združenega dela – ter odnosov pri upravljanju lovišč.

Vse bolj se utrjuje zavest ne le pripadnosti naši organizaciji, tem-

več tudi zavest o povezanosti z vsemi tistimi, katerih interes je tudi divjad, predvsem z gozdarji in s kmetijstvom. Danes razpolagamo s svojim glasilom, strokovno knjižno založbo, sistemom šol in tečajev za strokovno usposabljanje, povezani smo s strokovnimi in znanstvenimi institucijami. Bistveno je že spremenjeno in se še spreminja pojmovanje lovstva in odnos

Marjan Vidmar, direktor Tehniškega muzeja Slovenije, pozdravlja udeležence

Ing. Branko Stergar, predsednik SO Vrhnika, čestita k odprtju Slovenskega lovskega muzeja

do lova, saj se v lovski organizaciji vse bolj uveljavlja spoznanje, da je naša temeljna naloga skrb za ohranitev narave in divjadi v njej. To daje nov pomen in širše

odgovornosti lovski organizaciji. Na takšne demokratične in ljudske temelje postavljeno lovstvo je omogočilo, da se je pri nas med našimi delovnimi ljudmi poglobil

Stane Dolanc, sekretar izvršnega biroja predsedstva CK ZKJ, France Popit, predsednik CK ZKS in Ivan Maček-Matiija, član Sveta federacije, si v spremstvu predstavnikov LZS ogledujejo muzejske zbirke – Vse foto v članku J. Zrnec

in razvil odnos do narave, do varovanja rastlinskega in živalskega sveta kot bistvene prvine ohranjanja zdravega okolja, v katerem obnovljamo naše fizične in umske delovne sposobnosti. Tak odnos do narave je omogočil ne le ohraniti izredno bogastvo živalskega sveta in v polni meri izrabiti naravne pogoje, ki jih Slovenija ima, ampak je tudi, kar je najpomembnejše, obogatil našo splošno kulturo.

Prepričani smo, da bo lovška organizacija sposobna v lastnih vrstah dosledno uveljaviti ustavna načela in prevzeti nove naloge, ki nam jih bo družba zaupala z novim zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi. Potrdilo za to, da smo zastavljene cilje sposobni uresničiti, je popolna prenovitev našega muzeja, ki je del Tehniškega muzeja Slovenije.

Prvi zarodki lovskega muzeja segajo v leto 1949, ko je Inštitut za gozdarstvo in lesno industrijo Slovenije zbral gradivo za razstavo gozdarstva, lesarstva in lovstva. Tedaj zbrano gradivo so kasneje prenesli v Bistro ter ga tu v dveh prostorih uredili kot gozdarsko-lesarski in lovski oddelek Tehniškega muzeja Slovenije. Ker se je pokazalo, da zasnova skupno urejene muzejske zbirke ne ustreza sodobnim muzejskim rešitvam, so leta 1953 lovski del preuredili v samostojni oddelek. Vendar tudi ta preureditev ni bila taka, da bi lahko trajneje ustrezala potrebam in namenom osrednjega lovskega muzeja. Zato je bilo leta 1965 sklenjeno, da je treba začeti s povsem novo vsebinsko in oblikovno zasnovo muzeja pod pokroviteljstvom Lovske zveze Slovenije. Lovska organizacija je s to odločitvijo prevzela materialno, strokovno in organizacijsko obveznost, da skupaj s Tehniškim muzejem skromno lovsko zbirko preuredi v moderno zasnovan lovski muzej. Želeli smo in želimo naši javnosti povedati čimveč o lovu na Slovenskem včeraj in danes, o naši divjadi, o naši organizaciji pa tudi

o nas samih. Z muzejem, ki je urejen po sodobnih načelih lovske in muzejske znanosti ter stroke, želimo tudi okrepiti enega izmed pogojev strokovnega izobraževanja članov naše organizacije. Dalje želimo, da bi muzej prispeval h kultiviranju življenja naših ljudi in njihovega odnosa do narave in divjadi še posebej. Muzej ni namenjen samo lovcem. Delovnemu človeku, občanu, staremu in mlademu obiskovalcu želimo pokazati del bogastva naših gozdov, polj in gora in kako slovenski lovci s tem bogastvom, ki nam ga družba daje v upravljanje, gospodarimo. Z muzejem in ob njem imamo še mnogo načrtov. Odločeni smo in trdno prepričani, da jih bomo postopoma z našimi napori in ob podpori zainteresiranih dejavnikov korak za korakom uresničevali. Naj ob koncu izrečem zahvalo vsem organom in organizacijam,

Slovenski lovski muzej v Bistri je odprt javnosti, lovcem in nelovcem, v sobotah, nedeljah in drž. praznikih od 8. do 18. ure, druge dni pa od 8. do 14. ure. Skupine pa si ga po predhodnem dogovoru s Tehniškim muzejem Slovenije ali z Lovsko zvezo Slovenije lahko ogledajo v poznejšem popoldanskem času tudi v dneh, ko je sicer odprt le do 14. ure.

lovcem in nelovcem, ki so nam – Lovski zvezi Slovenije in Tehniškemu muzeju Slovenije – pomagali, da smo pred leti zastavljeno nalogo uspešno dokončali.

* * *

Po govoru je predsednik LZS odprl muzej in povabil udeležence, naj si ga ogledajo.

Konferenca Lovske zveze Jugoslavije

Z uveljavljanjem in razvojem samoupravnih odnosov v jugoslovanskem lovstvu se je krepil njegov širši, družbeni pomen – je bila ena osnovnih misli in ugotovitev v razpravi na konferenci Lovske zveze Jugoslavije, ki je bila 15. in 16. marca v Varaždinu.

Lovsko zvezo Slovenije so na konferenci zastopali delegati: Lojze Briški, Rado Pehaček, Tine Remškar, ing. Vlado Jenko, Franjo Ledinek, ing. Aleksander Gergar, ing. Bruno Skumavc.

V uvodnem referatu, s katerim je predsednik Lovske zveze Jugoslavije ing. Marko Bulc podal pregled najpomembnejših dogajanj v lovstvu Jugoslavije in temeljnih nalog v bodočem delovanju, je bil posebno poudarjen pomen samoupravnega sporazuma lovskih zvez republik in pokrajin o združitvi v

Lovsko zvezo Jugoslavije in da bodo z njim urejena enotna izhodišča lovske politike v Jugoslaviji. Sprejem tega sporazuma, ki so ga slovesno podpisali predstavniki lovskih zvez vseh republik in avtonomnih pokrajin, je bil hkrati tudi začetek konference. Delegati so v dvodnevnem delu temeljito ocenili tudi zakonsko ureditev lovstva v posameznih republikah. Ugotovljeno je bilo, da je v skladu z novo ustavno ureditvijo večina republik že sprejela nove zakonske predpise, da pa ti niso povsod dovolj usklajeni z dejanskim stanjem in potrebami lovstva.

V nadaljevanju dela konference so delegati precej časa namenili referatom o izkušnjah pri naseljevanju divjadi. Poročilo o naseljevanju novih vrst divjadi v Sloveniji je bilo sprejeto s pozornostjo in zanima-

njem, saj so bili v Sloveniji na tem področju zlasti v zadnjih desetih letih doseženi veliki uspehi.

Konferenca je sprejela tudi več sklepov in priporočil, pomembnih za nadaljnje delovanje vseh lovskih organizacij v Jugoslaviji. Spoštovanje določil samoupravnega sporazuma zagotavlja enotnejšo politiko lovstva, ki se mora v bodoče aktivneje vključevati v družbeno načrtovanje na vseh nivojih. Sprejeto je bilo tudi stališče, da varstvo okolja in narave postaja organski del aktivnosti lovstva. Za zagotovitev številnih akcij na tem področju je potreben enoten pristop, ki mora spodbuditi vse, tudi doslej nezainteresirane lovske organizacije. V tem nas obvezuje tudi mednarodna konvencija o zaščiti ptic.

Eden izmed negativnih dejavnikov, ki vplivajo na pogoje lovskih organizacij, zlasti v drugih republikah, so predpisi o nabavljanju in posesti lovskega orožja, ki omogočajo, da je veliko orožja v rokah nelovcev. Za ustrezne spremembe zakonodaje je predvidena širša, medrepubliška akcija. Končno je konferenca pozvala vse organizacije in lovce, naj aktivno sodelujejo pri proslavah 30-letnice osvoboditve. Sprejet je bil tudi predlog o ustanovitvi odlikovanj Lovske zveze Jugoslavije. Prvo odlikovanje so sklenili podeliti predsedniku Titu, kateremu so poslali tudi pozdravno pismo.

Skladno s 120. členom ustave SFRJ in z namenom, da vsi občani Socialistične federativne republike Jugoslavije pod enakimi pogoji kot člani lovskih društev prevzemajo obveznost za varstvo divjadi in narave ter za gojenje in uporabljanje divjadi in uveljavljajo pravico do upravljanja z lovstvom, sklepajo lovske zveze socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin –

Ing. Marko Bulc, predsednik Lovske zveze Jugoslavije, poroča na konferenci v Varaždinu

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

LOVSKIH ZVEZ SOCIALISTIČNIH REPUBLIK IN SOCIALISTIČNIH AVTONOMNIH POKRAJIN

1. člen

Lovske zveze socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin so se sporazumele, da se bodo združile in organizirale v LOVSKO ZVEZO JUGOSLAVIJE, da bi do- ločale skupno politiko in vodile enotno akcijo pri varstvu in gojitvi divjadi, lovu in upravljanju lovišč, enotnem nastopanju v tujini in do ustreznih mednarodnih organiza- cij.

2. člen

Medsebojna razmerja lovskih zvez socialističnih republik in sociali- stičnih avtonomnih pokrajin v Lov- ski zvezi Jugoslavije ureja statut Lovske zveze Jugoslavije in poseb- ni sporazum.

3. člen

Skupna politika in akcija bosta temeljili na naslednjih načelih:

- a) z divjadjo v prosti naravi se enotno ravna kot z družbenim premoženjem,
- b) divjad je treba varovati in ohraniti kot naravno bogastvo in del zdravega in uravnovešenega človekovega okolja,
- c) enakopraven položaj lovskih or- ganizacij temelji na samoupravnih družbenoekonomskih odnosih,
- d) dohodek iz lovišč se uporablja edino za gojitev in varstvo div- jadi,
- e) delo za ohranitev, varovanje in uporabljanje divjadi temelji na enotnih strokovnih temeljih,
- f) vse lovske organizacije delujejo v mejah zakonov, predpisov in sa- moupravnih aktov v lovstvu in imajo enotno lovsko statistiko in evidenco,
- g) vse lovske organizacije negu- jejo in razvijajo lovsko etiko,
- h) lovske zveze socialističnih repu- blik in socialističnih avtonomnih pokrajin zagotavljajo na podlagi statuta sredstva, ki so potrebna za delo Lovske zveze Jugoslavije.

4. člen

Lovske zveze socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokra- jin bodo svoje odnose s tujino in mednarodnimi organizacijami ure- jale enotno in praviloma prek Lov- ske zveze Jugoslavije v skladu z zunanjo politiko Socialistične fede- rativne republike Jugoslavije.

5. člen

Lovska zveza Jugoslavije se včlani v Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) kot pred- stavnik lovskih zvez socialističnih republik in socialističnih avtonom- nih pokrajin. Razmerja s CIC in drugimi mednarodnimi organizaci- jami, ki so pomembne za lovstvo, ureja statut Lovske zveze Jugosla- vije, drugi akti Lovske zveze Jugo- slavije (pravilnik nacionalne dele- gacije) in posebni sporazum.

6. člen

Samoupravni sporazum začne ve- ljati z dnem, ko ga podpišejo predstavniki lovskih zvez sociali- stičnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin.

Naselitve novih vrst divjadi v Sloveniji

Poročilo na konferenci LZJ, 15. 3. 1975, v Varaždinu

Blaž Krže, ing. gozd.

Zemljepisna pestrost slovenske krajine se med drugim kaže tudi v raznolikosti njene flore in favne. Vzporedno z razvojem lovstva in krepitevijo lovske organizacije, katere osnovni namen je skrb za ohranitev divjadi, so se porajala in uresničevala tudi prizadevanja za obogatitev lovišč z nekaterimi novimi vrstami divjadi.

1. Neavtohtoni vrsti

1. Muflon (*Ovis ammon musimon*)

Prva naselitev muflonov v Sloveniji je bila leta 1953; v lovišče Zavoda za gojitev divjadi »Kozorog« – Kamnik, v dolino Kokre so bili izpuščeni štirje mufloni, nabavljeni v Frohenleithnu (Avstrija). V naslednjih letih je bila ta kolonija pomnožena z mufloni z Brionov. Zaradi omejenega življenjskega prostora, saj je šlo za naselitev v tipični alpski dolini z razmeroma neugodnimi življenjskimi pogoji, je prišlo do emigracije muflonov in do osnivanja kolonij v Kamniški Bistrici, na Šmarni gori in v loviščih lovskih družin Križna gora, Stahovica in Udenboršt (vse na Gorenjskem). Leta 1961 so muflone naselili tudi v Trenti (Vrsnik) v subalpsko okolje. Del teh muflonov se je že čez teden dni pojavil v Bohinju; mufloni so torej morali prečkati greben Julijcev v nadmorski višini 2000 m. Leta 1964 so koloniji v Bohinju dodali še 7 muflonov (Brioni), leta 1968 pa je bilo 22 muflonov spuščениh tudi na Mežakljo (nadm. višina okrog 1200 m), kjer je sedaj močna kolonija. Del muflonov se je odselil tudi na Pokljuko (nadm. višina okrog 1200 m) in v nekatere druge predele. Vse te naselitve so bile izvršene neposredno v naravo.

Leta 1958 so v lovišču LD Solčava v Zgornji Savinjski dolini opazili ovco, ki se je očitno ločila od muflonje kolonije pri Železni Kapli (Avstrija). V letu 1965 je bilo v lo-

višču LD Solčava 6 muflonov, tem so dodali 4 muflone iz Miema (Italija). Kolonija se dobro razvija.

Leta 1965 je bila prva strokovno izvedena naselitev v lovišče LD Rečica in to na Šmohorju nad Laškimi (nadm. višina okrog 700 m): 12 muflonov iz Miema in 2 iz Avstrije so izpustili po predhodni aklimatizaciji v posebni obori. Danes je to ena najmočnejših muflonjih kolonij v Sloveniji, od koder se ta divjad širi tudi v druga področja, zlasti v jugovzhodni smeri. Reka Sava pri tem ni pomembnejša ovira.

Mufloni so bili leta 1967 naseljeni tudi v približno 1200 ha veliko oboro GZ Rog (sedaj Medved) na Kočevskem, ki služi intenzivni gojitvi damjekov, divjih prašičev in muflonov.

Leta 1966 je bila osnovana nova kolonija muflonov v Podgorju pri Slovenj Gradcu; 12 muflonov (4 ovni in 8 ovc) iz Miema je bilo spuščениh po predhodni prilagoditvi v obori. Za to kolonijo je še zlasti značilno hitro prostorsko in številčno širjenje, tudi v predele,

kjer to zaradi gamsov ni zaželeno. Februarja 1970 je sledila naselitev muflonov v lovišču LD Most na Soči, kjer je bilo iz prilagojevalne obore najprej spuščениh 18 muflonov (Brioni), spomladi leta 1971 pa jih je bilo tej koloniji dodanih še 10. Istega leta so bili mufloni naseljeni tudi v lovišču LD Hrastnik: 3 ovni, 5 ovc in 3 jagnjeta.

Jeseni 1970 so bili mufloni spuščени neposredno v lovišče LD Selca in LD Škofja Loka, skupno 16, v lovišče LD Jošt in LD Udenboršt (vse Lovska zveza za Gorenjsko) pa 18 muflonov (vsi Brioni).

V letu 1970 je bilo kolonijam v loviščih zavodov za gojitev divjadi »Triglav« in »Kozorog« dodanih še 20 muflonov (Brioni).

Leta 1971 so naselili muflone v lovišče LD Polhov Gradec, maja je bilo vanj spuščениh 13 muflonov iz Miema (Italija), 4 ovni, 6 ovc in 3 jagnjeta, poležena v prilagojevalni obori. Kolonija se izredno dobro razvija.

Leta 1972 sta bili dve novi naselitvi v prosto naravo, na področju Trnovskega gozda in na Boču pri

Podpisi predstavnikov na listini samoupravnega sporazuma

SAVEZ LOVAČKIH ORGANIZACIJA SRBIJE	SOJUZ NA LOVEČKITE DRUŠTVA NA SR MAKEDONIJA
LOVAČKI SAVEZ HRVATSKE	LOVAČKI SAVEZ SR CRNE GORE
LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE	LOVAČKI SAVEZ VOJVODINE
SAVEZ LOVAČKIH ORGANIZACIJA SR BIH	SAVEZ LOVAČKIH ORGANIZACIJA SAP KOSOVO

Podpisovanje samoupravnega sporazuma lovskih zvez republik in pokrajin SFRJ v Varaždinu: (z leve) Petar Borozan, LZ SAP Kosovo; Lojze Briški, LZ Slovenije; ing. Milorad Nikšić, LZ Srbije; Zvonko Brkić, LZ Hrvatske; Jovko Jovkovski, LZ Makedonije; dr. ing. Alija Karahasanović, LZ BiH

Poljčanah. V lovišče LD Trnovski gozd je bilo v letih 1972 in 1973 spuščeni skupno 27 muflonov (8 ovnov in 19 ovc), na Boč (LD Poljčane) pa v istih letih skupno 36 (13 ovnov, 23 ovc). Leta 1973 je bila izvedena tudi naselitev v lovišče LD Ljubinj (Tolmin) z 12 mufloni (4 ovni, 8 ovc). Vse te naselitve, katere je vodil strokovni sekretariat LZS, so bile izvedene s pomočjo prilagojevalne obore. Trnovski gozd je tipična planota visokega Krasa z nadm. višino 800–900 m, biotop na Boču pa leži med 300 in 1000 m nadm. višine. Pri naselitvi v lovišče LD Most na Soči je bilo izvršeno poizkusno markiranje, potem pa tudi pri kasnejših naselitvah. Uporabljamo markirne klešče Dalton (Anglija) in ušesne plastične markice različnih barv z registrskimi številkami. Te markice so zelo obstojne in vidne na divjadi tudi pri opazovanju. Menimo, da je markiranje naseljene divjadi nujno za ugotavljanje uspešnosti naselitve.

Čeprav še ni minilo deset let od prve strokovne naselitve muflonov v Sloveniji, to divjad upoštevamo kot lovsko-gospodarsko pomembno. Z opazovanji in spremljanjem razvoja kolonij je ugotovljeno naslednje:

1. Značilnost muflona je v njegovi izredno poudarjeni ekološki valenci, to se odraža tudi v velikem prirastku in s tem v hitrem razvoju kolonij. Ima še dve pomembni značilnosti: razmeroma nizko ciljno starost (6 let) in skromne zahteve v odnosu do okolja. Za muflona so zlasti prikladni termofilni tipi gozda.

2. Vsako naselitev muflonov je treba izvesti strokovno z upoštevanjem naslednjih pogojev:

- a) izbrati ustrezne makro in mikro naseljitvene lokacije, proučiti okolje in možne vplive novonaseljene vrste na okolje ter obratno;
- b) naselitev izvesti z najmanj 15 mufloni, mlajših živali; priporočljivo je spolno razmerje 1 : 2 v

korist ovc; možnost uspeha naselitve je večja, če divjad prezimi v prilagojevalni obori in jo spustimo takoj, ko ovce poležejo;

c) muflonov ne naseljevati v področja z jelenjadjo, damjekom ali gamsom;

č) muflonov ne naseljevati v področja, kjer živi volk ali kjer je močan vpliv potepuških psov, prav tako ne v predele, kjer se njihov življenjski prostor, čeprav le občasno, pokriva z arealom domače ove. Medsebojno križanje je škodljivo za obe vrsti.

3. Pravilnost izbire ustreznega okolja se kaže tudi v višini prirastka, ki znaša do 40 % pomladanskega števila. V ustreznih pogojih se mufloni dobro telesno razvijajo, kakor tudi njihovi rogovi.

4. Zimsko krmljenje avtohtonih vrst divjadi ni pogoj za njihovo ohranitev, medtem ko je zimsko krmljenje muflonov, zlasti v področjih z obilico snežnih padavin, nujno.

5. Na Lovski razstavi Maribor 1972 so rogovi muflonov, uplenjenih v Sloveniji, prejeli 12 srebrnih in 7 bronastih kolajn.

2. Damjek (jelen lopatar – Dama dama)

Prva povojna naselitev damjekov v Sloveniji je bila leta 1962. V 200 ha veliko oboro na Pohorju (Gojitveno lovišče Pohorje) je bilo spuščeno 5 damjekov iz Hrvatske Dubice oziroma Iloka. Leta 1969 je bila oboro opuščena, število damjekov pa ocenjeno na 30 živali. Oktobra 1970 je bilo na to področje spuščeno še 20 damjekov (Brioni). Leta 1974 je bilo na jugovzhodne obronke Pohorja v sodelovanju Lavske zveze Maribor in GL Pohorje spuščeno 30 damjekov (10 jelenov, 20 košut), v lovišče Pohorje pa v letih 1973 in 1974 skupno 21 jelenov in 22 košut, v letu 1975 pa še 11 damjekov – vse Brioni. Septembra 1970 so poskusili naseliti to divjad v nekatera lovišča na Gorenjskem in sicer z neposrednim izpustom v naravo 18 damjekov. Poizkus ni uspel, verjetno delno zaradi neugodnih naravnih pogojev in pa zaradi direktnega izpusta.

Nasprotno pa kot zelo uspelo ocenjujemo naselitev damjekov v predele pod Slavnikom in v področja okrog Kozine in Sežane. Decembra 1970 jih je bilo v lovišče LD Slavnik-Materija (LZ Koper) spuščeno skupno 16 (4 jeleni, 12 košut – Brioni), od tega 8 markiranih. Kljub direktnemu izpustu je naselitev uspela. V lovišču LD Tabor-Sežana (LZ Postojna) so jih naselili julija 1971. Potem ko so košute polegale v prilagojevalni obori, so v lovišče spustili 4 jelene, 1 telico in 5 košut s 6 teleti.

Spomladi 1973 je bilo kolonijam na tem področju dodanih še 30 damjekov (Brioni) v okolici Kozine, v lovišče LD Tabor-Sežana 11 damjekov in v sosednje lovišče LD Raša-Štorje 19. Vsi damjeki zadnjih izpustov so bili markirani. Spo-

Pomladanski stalež in odstrel muflonov v Sloveniji

Leto	Stalež			Odstrel		
	LD	OZD	Skupaj	LD	OZD	Skupaj
1967	87					
1968	153					
1969	226					
1970	245	247	492	6	15	21
1971	370	251	621	17	9	26
1972	553	303	856	23	19	42
1973	839	312	1151	58	37	95
1974	1069	317	1386			

Op.: LD – lovske družine, OZD – organizacije združenega dela s področja lovstva (gojitvena lovišča). S podatki za OZD razpolagamo šele od leta 1970. Upoštevani so samo mufloni v prosti naravi (ne v oborah).

mladi 1974 je bilo število damjekov na tem področju ocenjeno na 90 živali. Damjeki se trofejno in telesno dobro razvijajo, precej izgub pa je zaradi cestnega prometa. Bistvenih škod na poljskih in gozdnih kulturah ni.

Kmalu po prvem izpustu so se damjeki pojavili tudi na italijanski strani v okolici Bazovice pri Trstu. Tržaška lovska organizacija, ki je bila že prej seznanjena z naselitvijo, je dala pismo zagotovilo, da je damjek tudi na njihovem področju povsem zaščen. Ustrezni dogovor bo potreben tudi z lovskimi organizacijami v Istri (Buzet), saj se damjeki širijo tudi v to smer. V lov. letu 1970–71 so poskusili

naseliti damjeke na območju LD Bistra (Črna na Koroškem). Po prezimovanju v prilagojevalni obori na nadm. višini ca. 1000 m je bilo v lovišče spuščeno 14 damjekov (11 košut, 3 jeleni). Po izpustu so se damjeki oddaljili iz predvidenega območja naselitve. Izpuščeni so bili v revir z izrazito neugodnimi naravnimi pogoji, zato naselitev ni uspela. Domnevamo, da se je del teh damjakov odselil na Pohorje.

V letu 1973 je bilo v lovišče LD Škale (Velenje – LZ Celje) po prezimovanju v obori spuščeno 22 damjekov (6 jelenov, 12 košut, 4 teleta). Damjeki se zvečine zadržujejo v predvidenem območju, prirastek je bil ugotovljen tudi v letu

Pomladanski stalež in odstrel damjekov v Sloveniji

Leto	Stalež			Odstrel		
	LD	OZD	Skupaj	LD	OZD	Skupaj
1970		28	28	—	—	—
1971	50	45	95	—	—	—
1972	72	45	117	—	—	—
1973	105	75	180	—	—	—
1974	197	132	329	—	6	6

Op.: V podatkih so upoštevani samo damjeki v prosti naravi (brez obor).

1974. Menimo, da bo naselitev uspela.

V letu 1971 so naselili damjke v lovišču LD Dobova (LZ Posavje-Krško) in sicer, po prezimovanju v obori, julija 1971 5 košut s teleti in 3 jelene. Čeprav je bila naselitev izvedena z minimalnim številom divjadi in ob nekaterih izgubah, smatramo, da je uspela. Damjki se širijo predvsem v smeri Bizeljskega.

Na področju LZ Posavje je v lov. letu 1973-74 sledila naselitev damjekov v Krakovskem gozdu, kamor je bilo februarja 1974 spuščenih 9 košut in 6 jelenov. Po opazovanjih leta 1974 se damjki zadržujejo na širšem področju Krakovskega gozda. V letu 1975 so v bližini Sevnice (LZ Posavje) spustili neposredno v naravo 5 jelenov in 11 košut.

Navedene tri naselitve damjekov

naj bi predstavljale osnovne kolonije na območju LZ Posavje, ki naj bi prispevale k razširitvi in razmnožitvi damjekov na širšem območju te zveze.

Zaradi popolnosti informacije je potrebno omeniti tudi naselitev damjekov leta 1965 v že omenjeno 1200 ha veliko oboro goj. lovišča Rog (sedaj Medved) Kočevje. Sprva je bilo v oboro spuščeni 34 damjekov iz Kunjevcev in Iloka, leta 1969 pa jih je bilo dodanih še 12 iz Zah. Nemčije.

Muflon in damjek sta dve najpomembnejši neavtohtoni vrsti velike divjadi v Sloveniji. Vse naselitve damjekov v Sloveniji izvirajo od damjekov z Brionov.

1. V odvisnosti od okolja in v svojem odnosu do okolja je damjek v primerjavi z muflonom zahtevnejša vrsta, še zlasti glede velikosti življenjskega prostora.

2. Vsaka naselitev damjekov mora biti vsestransko strokovno proučena ob upoštevanju bioloških zahtev te divjadi. Izogibati se je naselitvam v področju z jelenjadjo, muflonom ali gamsom. Neprimerne so tudi naselitve v področja z ostro, kontinentalno klimo in v področja z velikim prometom, zlasti s cestnim.

3. Vsako novo naselitev je potrebno izvesti s pomočjo prilagojevalne obore in z najmanj 15 živalmi, po možnosti mlajšimi, ki so zvestejše manjšemu življenjskemu prostoru. Priporočljivo je spolno razmerje 1 : 2 v korist košut. Naseljeno divjad tudi markiramo, saj je to sestavni del oziroma element spremljanja uspešnosti naselitve. Upoštevati moramo tudi, da je ciljna starost damjeka enaka kot pri navadnem jelenu, to je 10 let.

Košuti jelena lopatarja ali damjeka

Foto I. Napotnik

II. Avtohtone vrste

1. Kozorog (*Capra aegagrus ibex*)

Prva naselitev kozorogov v Sloveniji izvira iz leta 1890 in kolonija na obronkih Begunjščice v Podljublju obstaja še danes. Kljub velikim izgubam v obeh vojnah je v letu 1970. tam živel 37 kozorogov.

Pomembnejše so naselitve novejšega datuma, ko gre za naselitev kozorogov iz centralnih evropskih stanišč v Italiji in Švici v naše, slovensko okolje.

Leta 1961 je bila osnovana kolonija kozorogov v Kamniški Bistrici pod Brano (2300 m). Kozoroge so nabavili v Švici in v letu 1966 je bilo koloniji dodanih še nekaj kozorogov. Spomladi 1973 je v dveh kolonijah lovišča ZGD Kozorog živel 84 kozorogov.

Nova naselitev kozorogov je sledila leta 1964, s pomočjo 6 ha velike prilagojevalne obore v Trenti, kamor je bilo spuščeni 14 kozorogov iz nacionalnega parka Gran Paradiso (GP) – Italija. V naslednjih letih se je kolonija izredno dobro razvijala in še večkrat so dodali po nekaj kozorogov. Da bi se kozorogi čimprej razširili po širšem območju Julijskih Alp, so jih v letih 1971, 1972 naselili tudi nad Bohinjem (Velo polje), neposredno v naravo, in sicer 5 kozlov in 3 koze, iz Švice, (Graubünden). Leta 1972 je bilo v lovišče ZGD Triglav spuščeni zopet 8 kozorogov in v letu 1974 še 6.

V letu 1975 je bila planirana prva naselitev kozorogov v lovišča lov-

Leto	Kozorogi v Sloveniji
1970	86
1971	93
1972	121
1973	141
1974	184

Svizca v Triglavskem narodnem parku

Foto S. Perčič

skih družin, najprej v lovišče LD Bovec.

Potrebno je poudariti, da kaže uprava nacionalnega parka GP veliko razumevanje za naselitev kozorogov in svizcev pri nas, kar tudi prispeva k ustvarjanju pogojev za ohranitev kozoroga v Evropi. Kolikor bi morali kozoroge plačevati po ekonomskih cenah (2–3 milijone lir za žival), bi bili uspehi pri naseljevanju kozorogov, tudi iz finančnih razlogov, verjetno mnogo manjši.

2. Svizec (*Marmota marmota*)

To izrazito alpsko vrsto divjadi uvrščamo med avtohtone vrste, kljub temu da je poteklo že dolgo

obdobje, ko so predniki sedanjih svizcev izginili z naših planin.

Prva naselitev leta 1953 na Komni (ZGD Triglav) je propadla.

Leta 1961 je bilo v lovišče ZGD Triglav spuščeni 21 svizcev, ki so po preselitvi osnovali kolonije med Toscem in Draškim vrhom. Leta 1967 je bilo v to lovišče spuščeni še 64 svizcev iz Italije in Švice, v letu 1968 42 in leta 1969 še 32 svizcev. Svizec v Julijskih Alpah živi v 13 kolonijah, spomladi leta 1974 je bilo njihovo število ocenjeno na 100, vendar jih je najbrž več, domnevamo pa tudi, da niso registrirane vse kolonije.

Prvi poizkus naselitve svizcev v lovišče LD je bil leta 1970 z 32 svizci iz Italije, na območju Zgornje

NA PODLAGI ODLOKA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA ŠT. 17-3
Z DNE 8. MAJA 1974. LETA
SE DODELJUJE

PLAKETA VARNOSTI

Lovski zvezi SR Slovenije

KOT PRIZNANJE ZA IZREDEN PRISPEVEK
K VARSTVU SAMOUPRAVNE SOCIALISTIČNE DRUŽBE
TER VARNOSTI IN NEODVISNOSTI
SOCIALISTIČNE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE,
O ČEMER SE IZDAJA TA

LISTINA

Št. 17-4/101 1975
BEOGRAD

PREDSEDNIK
ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

V prostorih predsedništva SZDL v Ljubljani je bila 12. maja 1975 krajša slovesnost, na kateri je član predsedstva SRS Janez Vipotnik izročil posameznikom in organizacijam PLAKETE VARNOSTI SFRJ, kot posebno priznanje za zasluge in prispevek pri krepitvi varnosti Jugoslavije in družbene samozaščite. Plaketo, ki jo podeljuje predsednik zveznega izvršnega sveta, je prejela tudi Lovska zveza Slovenije. Plaketo je prevzel član izvršnega odbora LZS Rado Pehaček

Savinjske doline. Naselitev ni uspela.

Leta 1971 je bil poizkus naselitve svizcev v lovišče LD Kranjska gora. Kljub pretehtani izbiri predela in umetnim rovom naselitev ni povsem uspela, ker je bilo namesto predvidenih 25 svizcev izpuščenih le 8 (Avstrija). Kljub izgubam so se svizci na tem območju obdržali.

V letu 1973 so naselili svizce v obmejnem predelu lovišča LD Jese-

nice, pod Golico (nadm. višina okrog 1600 m). Iz Italije (Gran Paradiso) so prejeli 9 odraslih svizcev in 3 mladiče, ki so prezimili v umetnih rovih. V letu 1974 se je del svizcev preselil nekoliko niže, del pa odselil na avstrijsko stran, kjer pa so svizci tudi pod popolnim varstvom. Tej koloniji bomo letos dodali vsaj 20 svizcev iz Gran Paradisa.

1. Svizec je zanimiva vrsta divjadi z dokaj natančnimi zahtevami do

Leto	Svizci v Sloveniji
1971	100
1972	124
1973	142
1974	138

okolja (ustrezna nadmorska višina nad drevesno mejo, ustrezna lega in geološki sestav podlage).

2. V slovenskem alpskem prostoru, kjer je podlaga geološko mlada, je izbira primernih biotopov zelo omejena.

3. Vsako naselitev svizcev je potrebno celovito proučiti. Plast zemlje mora biti globoka najmanj dva metra, ekspozicija južna. Pred naselitvijo je potrebno pripraviti umetne rove in naseliti hkrati najmanj 20 svizcev, naselitev izvesti zgodaj poleti, da se živali ustrezno pripravijo na prezimitev. Upoštevati je tudi treba, da je svizec močno podvržen vplivu mesojedov, še zlasti planinskega orla.

4. Namen naselitve kozoroga in svizca v Sloveniji je bil predvsem, da se ponovno zagotovi prisotnost teh dveh vrst divjadi v naravnem okolju pri nas.

5. V letu 1975-76 bo LZS financirala raziskovalno nalogo »Ekologija svizca v Sloveniji«. S tem bo verjetno mogoče pojasniti mnoge podrobnosti iz življenja te divjadi.

3. Ris (Lynx lynx)

Marca letos sta minili dve leti od pričetka poizkusa ponovno naseliti risa pri nas. Zadnji ris v Sloveniji je bil uplenjen okrog leta 1900. V gojitveno lovišče Medved, ki upravlja osrednje predele Kočevske, je bilo po predhodni karanteni v obori spuščениh 6 risov, 3 samci in 3 samice. Risi so bili nabavljeni v ČSSR. Poizkus je v glavnem financiral mednarodni sklad »World Wildlife fund«.

Risi so se sprva v glavnem zadrževali v osrednjih predelih Roga, leta 1973 je bil ugotovljen prirastek pri vseh samicah. Leta 1974 je bil en samec po nesreči ujet v past, približno 15 km zračne razdalje od kraja izpusta.

Opazovanja o gibanju risov so bila zaradi pomanjkanja snega otežkočena. Vendar je bilo zbranih nekaj podatkov, iz katerih ugotavljamo, da so se risi razširili tudi proti Notranjski, Beli krajini in Gorskemu kotarju. V enoletnem obdobju po izpustu je bilo registriranih 17 primerov od risa raztrgane velike divjadi, zlasti srnjadi.

Čeprav po dveletnem obdobju še ni možno povsem oceniti poizkusa,

menimo, da bo naselitev uspela. Poizkus je zbudil mnogo polemik, zlasti v lovskih družinah, danes pa je že očitno, da je risov življenjski prostor zelo velik (pribl. 15 000 ha). Zaradi tega so tudi izgube na srnjadi minimalne, saj glavno prehrano risa sestavljajo mali glodalci in ptiči. Kolikor se bodo risi v naslednjih letih ustrezno razmnožili, bo potrebno stalež regulirati tudi z odstrelom, saj je osnovni namen naselitve risa v njegovi ponovni prisotnosti in ohranitvi v Sloveniji. Od ostalih avtohtonih vrst je v programu ponovna naselitev rečnega bobra (*Castor fiber*), kolikor bo ugotovljeno, da so pri nas ustrezni naravni pogoji. Naselitve v Švici

in Franciji so povsem uspele. Iz navedenih podatkov izhaja, da je bil v zadnjih petih letih pomemben del aktivnosti slovenskih lovskih organizacij usmerjen v naseljevanje novih vrst divjadi. Kljub temu, da je bilo zlasti pri prvih naselitvah neavtohtonih vrst nekaj pomanjkljivosti, saj vedno ni bila v zadostni meri upoštevana potrebna strokovnost, je skupna ocena teh akcij kljub temu pozitivna.

Posebno priznanje zaslužijo tiste lovske organizacije, ki so prizadevanja usmerila v naselitev avtohtone divjadi. S tem se tudi lovstvo vključuje v celovitost družbenih prizadevanj za varstvo in ohranitev okolja in narave.

Junij – začenja se lov na rdečega srnjaka. Lovec, najprej ga preudarno oceni, šele potem se odloči ... Foto ing. T. Kočar

Na robu zime in pomladi

Jože Lavtižar

Na natečaju, ki sta ga razpisala uredniški odbor LOVCA in Fotokino klub Diana, je lani Jože Lavtižar iz Gozd-Martuljka dobil prvo nagrado A skupine za zbirko fotografij ptice pevke in ruševca. Iz tehničnega razloga so Lavtižarjeve slike ruševca v tem članku črno-bele, sicer so pa to barvni dia posnetki.

Uredništvo

Noč je hladna in na nebu se leskečejo zvezde. Polnoč je, ko stopam v strmo pobočje bukovega gozda. Objame me trda tema, vonj po trhljem listju in lesu. Kozja steza se strmo vijuga, se izgublja in proti vrhu med resjem izgine. Za prvim robom stopim na belo liso plaz, ki je stisnjen v ozko skalnato grapo. Gamsov sled na plaz, mi pokaže na drugi strani izgubljeno stezo.

Nahrbtnik postaja vse težji. Napolnjen je z dodatno toplo garderobo, ker se tam visoko na grebenih, kjer poje ruševca, zima še vedno upira pomladi. Ob stezi zapustim zadnje macesne in že vstopim med temno ruševje. Strmina je vse večja. Začenja se pravi gorski svet z osamljenimi vihariki, s starim in

novozapadlim snegom. Tu prava zima, spodaj v zeleni dolini pa cveto jabolane.

Na vrhu pod golim sedlom planine zlezem v zasneženi zaklon iz ruševja in sedem na nasekane veje. Še nekaj minut in ura bo tri. Polnoma se umirim in tonem v morje gorske tišine. Z nasprotni gore, iz tajinstvenega miru se zasliši glas belke. Dobro zavitemu in oblečenemu mi je prijetno, toplo. Čakam in predem misli, pogledujem na uro in prisluškujem. Le kakšno bo vreme ob zori? V gorah se hitro spreminja. Spominjam se meglenih juter, rahlega rosenja ali naletavanja snega. V takšnem vremenu ruševca še bolj živahno in ognjevito poje, piha in gruli. Upleniti ga s puško ni vprašanje, ampak s fotoaparatom!

Vse hladneje postaja, mraz mi sili pod obleko, tedaj me zdrami glas taščice. Belo, snežno plesišče pred menoj je pa še brez plesalca. A, čuj! Šumot peruti in krivorepec zapiha nekje blizu. Za hrbtnom se mi oglasi drugi in daleč na vzhodnem robu tretji. Napenjam oči. Na snegu se pojavi črna lisa, ozka, ne-

premična. Ruševca je, ki posluša. Počasi se poveča, poskoči in zapiha. Nato drobno stopica in že ga vidim na horizontu vrh roba. Šopiri se in poskuša gruliti. Opazim, da je mladenič, na vsaki strani pahljače ima komaj zakriviljena peresa.

Dani se. Prva jutranja svetloba začne oblivati pobočja. Kazalca kažeta pol štirih. Za fotografiranje še prezgodaj. Mirujem in opazujem dalje.

Udarci peruti pretrgajo gorski mir. Petelin postane tanek in steče v bližnje ruševje. Na istem mestu se pojavi drugi. Košato našopirjen, z lepimi krivci, močno zapiha. Začne se sprehajati po robu, plesati in gruliti. Ta je pravi. Ampak svetlobe je še premalo za moj »odstrel« s kamero. Petelinu se pridruži kakš in oba odletita v ruševje.

Na vzhodu se večja zarja in z njo raste jasno, mrzlo jutro. Povsod zopet kraljuje mir. A se mi zazdi, da na spodnjem delu planine slišim gruljenje. Ali naj ga privabim? Zapiham kot krivorepec. Oglasi se mi, toda daleč. Previdno pripravi fotokamero. Še vedno je premalo »te naše« prepotrebne svetlobe, čeprav imam občutljivejši film. Največkrat je tako: če je petelin, ni svetlobe, če ga ni, je svetlobe dovolj! Čakam že več kakor tri ure in pošteno me zebe. Naenkrat ga zagledam na snegu pred seboj in že tudi zapiha. Gledam skozi objektiv in od toplote očesa se mi zarosi okularno steklo. Še ena ovira več! Kar s kazalcem brišem steklo, ker bi petelin vsak večji premik opazil. Naenkrat močan ropot. Na plesišče se spusti največji in najlepši. V jutranji zarji ima kakor mak rdeči rozi nad očmi, srpaste krivce, bel podrepek in perje se mu kovinsko zeleno sveti. Čudovita ptica! Pravi vitez. Skoraj bi pozabil na kamero. Ko piha, gruli in pleše, ga lovim na »muho« in pritiskam. Velikokrat sprožim. Ko na koncu filma »ustrelim« zadnjič, petelin nekaj opazi ali zasliši, stegne vrat in odleti.

Jutranje življenje gore pa se drami vse bolj. Glasovi ptic vseh vrst kličejo sonce, da razširi kopnice in zbudi zelenje ter cvetje. Vse hiti, vsemu se mudi, v gore hkrati prihajata pomlad in poletje, kakor na daljnem severu.

ČRNI PLESALEC

Ivo Grögl

Meglina noč,
turobno jutro
in dan se že prebuja.
Sneži.
Vse stiska se v ležišča topla.
Še človek spi.
Le gora,
ki travnato ji plešo
siv oblak zakriva – bedi.

Le kdo bi spal,
saj črni pretepač
ji pleše po temenu.
Sam godec je
in sam plesalec.
Kri vroča
polje mu po žilah.
Ljubezni si želi.
Podbradek stresa
v napevu strastnem
in krivce razprostre široko.
Pozablja nase,
zdaj bi življenje dal
za kure svoje.

»Kje si,
ki lepši si kot jaz?
Pohiti!
Potem predam
ljubezni se goreči.
Ne bom ne pel ne plesal,
ko sleč cvetel bo rdeči.
Še dalje molčal bom,
ko rušje se bo sklonilo k tlom.
Z odejo belo dal se bom pokriti...
Zato sedaj ob plesu mojem
zares – pohiti!«

Stari notranjski lovci

Matevž Hace – ilustriral Marjan Bregar

II

Volka je podrl na prelomu stoletij

Pongretov Tonče je bil kmet, lovec, polhar, čebelar in dober živinorejec. Imel je strice in tete. Kadar je bil na lovu, so strici krmili in gleštali govedo. Bil je srednje velik, koščen, močan, sivega ostrega pogleda in odkritih besed. Njegova s slamo krita hiša je bila v rebri na klancu, kjer je oster ovinek. Najrajši je lovil sam. Njegov lovski okoliš je bil Kopalnik, Greben, Polanec, do Šteleskih gmajn.

Večkrat je tudi smuknil v štelesko lovišče in tam upihnil zajca ali lisjaka. Imel je čudovito mirno oko in roko. V letu dni je zgrešil samo enkrat. Za divjadjo je hodil počasi. Nikamor se mu ni mudilo.

Ko sem ga spoznal pred več ko petdesetimi leti, je bil star že nad sedemdeset let. Po maminem naročilu sem mu moral vedno reči boter, ker je bil moj krstni boter.

Ko sta me z botro 4. julija 1910 nesla iz cerkve domov, sta se ga v Starem trgu tako nalezla, da sta za šentmartinsko cerkvijo padla z menoj vred v leskov plot in se zapletla v srobot. Vraževerna babica, ki je to videla, je rekla botru, da ne bo prišel v nebesa. Meni je pa prerokovala, da bom vse življenje delal plotove.

Nalezel se ga je samo trikrat na leto, o veliki noči, na Štefanovo in na Antonovo. Na Silvestrovo leta 1899 je čakal volka pod Gologovico onkraj potoka Obrha. Ko so bili ljudje pri polnočnici v Starem trgu, se je večnolačni volk priklatil po stezi za Karlovo ogrado. Šel je počasi in oprezno. Bil je sneg in mesečina. V naši vasi so tista leta imeli po dvesto ovac in nekateri površni gospodarji so včasih pozabili zapreti ovčje staje.

V visokem brinovem grmu je torej čakal na volka Pongretov Tonče. Ko je prišel volk na trideset korakov, ga je Tonče pihnil. Divje je zatulil, se še parkrat obrnil v sne-

gu in obležal. Vse naokrog je bila kri. Takrat so po vseh dvaindvajsetih cerkvah v dolini zazvonili polnoč.

Pongretov Tonče je obstal ob ubitem velikem starem volku. Pogledal je na uro. Pet minut čez polnoč je bilo. Ubil ga je v trenutku, ko se je začejalo leto 1900, imenovano sveto leto. Pogledal je proti nebu, ki je bilo posuto s številnimi zvezdami. Ob volku se je pokrižal in vzkliknil: »Ljubi sveti Anton in sveti Hubert, lovski zaščitnik, dajta mi no sreče v tem letu in stoletju!«

Zvonovi po vsej dolini so zvonili. Potrkavalo je, da je odmevalo do mirnih snežniških gozdov. Lovec Tonče si je oprtal volka in ga nesel v gostilno na Videm, da ga bodo videli oni, ki so bili pri polnočnici in drugi pivci. Na Vidmu ga je vrgel sredi veže na tla. Iz vseh treh sob so hiteli pivci in si ogledovali volka. Stari Rjavček, ki je lovce rad zbadal, ga je vprašal: »Tonče, si ga res takrat ustrelil, ko so po fari zvonovi zazvonili polnoč in leto 1900?«

Tonče pa nazaj: »Minuta gor ali dol! Padel je in tulil, ko so začeli zvonovi na Križni gori najprej zvoniti. Šentmartinski zvon se je tri minute kasneje zganil. Jaz imam vedno s seboj srebrno uro. Kaj imaš pa ti, gobec Rjavčkov? Še nikljaste nimaš!«

»Mir, mir,« je mirila gostilničarka Lojza, »prvo uro v letu in stoletju se ne bo prepiralo v naši hiši!«

Pomirili so se in pili dalje, ponosni na lovca-vaščana Pongretovega Tončeta, ki ve, kdaj se lovi. Drugi dan so si ogledali volka vsi dolinski lovci. Vodilni snežniški lovec je dejal: »Mi smo pa na starega leta dan iskali volka na Flegarcah in v Nadleških stenah. No, pa ti gre ta Pongretov Tonče in ti ga ustreli.«

Še župnik Blaž ga je prišel pogledat. »Lepo in koristno delo si napravil. Ne bo več žrl in klal

ovc. Samo to mi povej, Tonče, ali si ga ustrelil pred polnočjo, to se pravi še v letu 1899, ali pa po polnoči, leta 1900. To je važno, ker bom zapisal v kroniko.«

Tonče je župnika po lovsko posmehljivo pogledal in rekel: »Gospod župnik, ko je po vseh farnih zvonikih zazvonilo, ali kakor se reče začelo potrkavati, sem že stal ob iztegnjenem volku. Po snegu je bilo okrog njega vse rdeče od krvi.

Niso pa najprej zazvonili zvonovi v farni cerkvi svetega Jurija. Najprej so se oglasili križnogorski zvonovi, za njimi zvonovi svetega Petra v Ložu. Šele nato je zazvonilo v zvoniku farne cerkve svetega Jurija. Takoj nato so se oglasili zvonovi v našem šentmartinskem zvoniku. Gospod župnik, takrat sem pa ob volku pokleknil in sem zmolil kratko molitvico k svojemu patronu – priprošniku svetemu Antonu, da bi imel srečo v tem letu in stoletju, ki se piše 1900.

Molil sem in gledal v nebo. Gospod župnik, tako je bilo. Potem sem si oprtal volka in ga nesel gori na Videm, da ga vidijo vsa vaška zijala in povrhu še gostilničar Franjo Perušek, ki ima kot lovec bolj-šo puško kakor jaz. Ampak on volka še ni videl in ne ustrelil.«

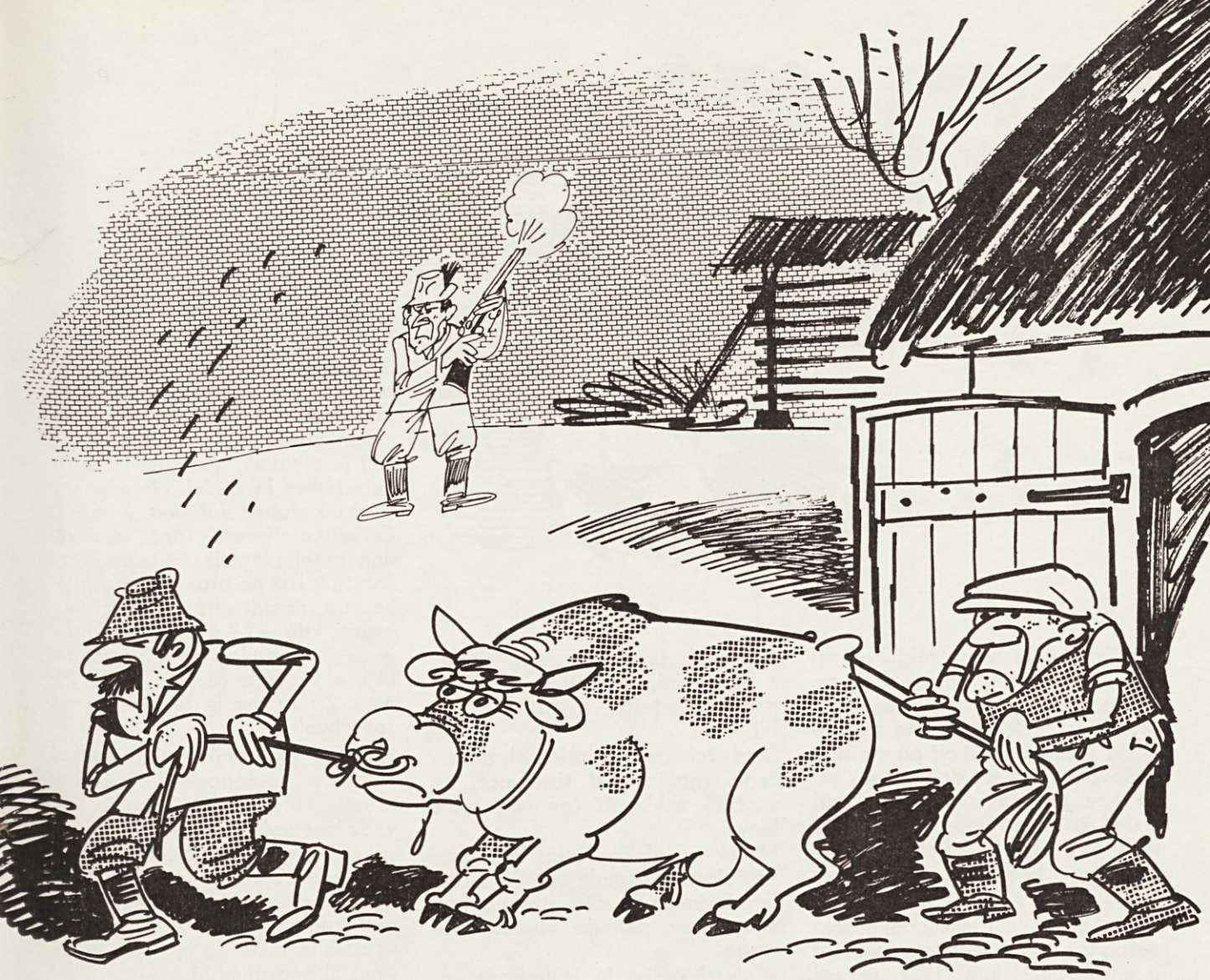
Pongretov Tonče je sklenil.

»Tako je. Napisal bom po pravici in resnici, da si ga ustrelil točno opolnoči, ko so zvonovi zvonili in bo napisano leto 1900, to se pravi v svetem letu,« je sklenil župnik Blaž. Tončetu je dal dva goldinarja in odšel na Videm na polič črnine.

Višji grajski lovec je pa dejal: »Dali ti bomo lepih denarjev, če boš pripeljal volka zvečer v grad Snežnik. Jutri bo prišel naš princ in vesel bo, ko bo videl, da je v teh krajih leta 1900 padel star volk. Plačali ti bomo, kakor ti gre.«

»Nocoj že ne, jutri ga bom pripe-ljal.«

Tako se je tudi zgodilo. Visoki grajski oskrbnik, pameten in raz-

soden človek Obereigner, po rodu Čeh, je predstavil visokemu ostarelemu princu Hugonu lovca Pongretovega Tončeta in njegovega volka. Princ je gledal zdaj volka, zdaj Tončeta. V nemščini je oskrbnik Obereigner princu povedal, da se je lovec Tonče vse te lovske obrti izučil zadnjih dvajset let med grajskimi lovci. Še vedno da ga vabijo na skupne grajske love, ker je najboljši strelec v dolini. Zopet je bil naš Tonče pohvaljen. Za volka je prejel lepo nagrado. Volkovo kožo so odpeljali v Nemčijo. Od takrat so Pongretovega Tončeta še večkrat vabili v grad Snežnik na lov na volkove in medvede.

V vasi so do leta 1934 imeli vaško stražo. Vaška straža je bila že od srednjega veka dalje, to se pravi, odkar stoji vas. Za stražo je bila srednjeveška helebarda, med vaščani imenovana »pšica«. Nosila

je vžgano letnico 1570. Vaška straža je šla po vrstnem redu, od hiše do hiše. Od desete ure zvečer do štirih zjutraj. Odpravili so jo oblastniki leta 1934, ko je vladal general Petar Živković. Do leta 1925 je tudi Pongretov Tonče stražil, ko je prišla vrsta na njegovo hišo. Nikdar pa ni šel na nočno stražo s helebardo. To mu je bilo pod častjo. Vaška helebarda je počivala v veži za vrati. Lovec in vaški stražar Tonče je stražil s puško. Hodil je počasi med vrtovi po vasi. Postajal je ob stezah, kjer naj bi prišla lisica ali zajček v mlado deteljo. Tako je vsako leto na vaški straži ustrelil lisico ali dihurja. Neke zimske burjaste noči se je do Točkovega skednja priklatil divji prašič. Tonče se je rad pogovarjal s svojim vrstnikom preužitkarjem Točkovim Tonetom, ki je bil že za starega pri hiši. Vedno ga je bolela noga. Ko je snažil

svojo gmajno na Devinu in če je videl kakšno divjad, je vedno povedal svojemu znancu Pongretovemu Tončetu. Tudi tokrat ga je obvestil, da ga obiskuje pravi divji prašič. Ni mogel verjeti, a ga je le šel čakati. No, prašič se je počasi primajal in Tonče ga je pustil, da mu je prišel čim bliže. Ko je sprožil petelina, je divji prašič zakrulil, se zvrnil in še kar naprej krulil. Tonče mu je dal še en strel. Iz hiše sta pritekla mladi Toček in stari Toček. »Smo si kaj takega mislili,« je dejal stari Toček.

Velikega rejenega prašiča so odrli kar v Točkovem hlevu.

»Pol bo vašega, ker sem ga pihnil na vašem dvorišču,« je dejal Tonče. Tako se je tudi zgodilo.

Mimo sta prišla žandarja. Pokukala sta v hlev in videla, da odirajo prašiča. Lovec Tonče je povedal, da ga je ustrelil kot vaški stražar in da divji prašič dela po njivah ško-

do. Žandar je pisal. Misli je, da ima pred seboj divjega lovca. Lovec Tonče je moral domov po orožni list. Šele potem sta se žandarja pomirila, še bolj pa sta bila zadovoljna, ko sta dobila vsak po en kos prašičevega mesa. Stari Toček je bil pa vesel masti divjega prašiča, ker je verjel, da ga bo noga manj bolela, če se bo mazal z njo.

Nekoč je lovec Tonče odgnal dva neznanca, ki sta hotela v deževni jesenski noči leta 1922 ukrasti bika v Jakopcovem hlevu. Prišel je za vrtovi in postaval ob Jakopcovem skednju. Ura je bila eno čez polnoč. Noč je bila deževna in temna. Tonče je pa tudi ponoči dobro videl. Oba neznanca sta se plazila ob Grgorinovem zidu. Lovec Tonče je samo čakal. Šla sta in odprla vrata Jakopcevega hleva. Tonče je šel tiho za njima. Puško je držal v roki. Onadva sta si svetila v hlevu z električno svetilko. Slišal je besede: »Ne tega, onega, ker je večji.« Prignala sta bika iz hleva. Dež je ponehoval. »Stojta!« je zavpil Tonče in ustrelil v zrak.

»Jure, oj Jure, teciva!« je zavpil manjši.

Popustila sta bika in tekla za vrtovi. Zbudili so se Jakopcovi in Lampretovi.

»Zakaj, vraga, ne zaklepate hleva!« je zavpil Tonče. »Dva tipa sem pregnal.« Bik pa je ob strelu skočil in dirjal po dvorišču. Pred

hlevom je ležal star zelen klobuk s planikami, ki rastejo na Snežniku. Bik, težak osemsto kil, je bil rešen.

Stari Jakopec je prinesel domačega žganja. Od tiste noči so vaščani zaklepali čez noč svoje hleve.

Nekoč je bil Tonče na lovu gori za Polancem. Kmalu bi trčila z divjim lovcem. Skočila sta vsak za eno bukev, petnajst korakov narazen.

»Odvrgi puško in izgini!« je zavpil Tonče.

»Seveda, povrhu me boš še ovadil. Poznam te!« je vpil divji lovec.

Stala sta vsak za svojo debelo bukvijo. Bukev, za katero je stal divji lovec, je bila na robu neke strmine, za bukvijo pa dolg in globok jarek. Za bukvijo, kjer je stal Tonče, je bilo pa skalovje. Tonče je poznal divjega lovca, ki je imel doma deset otrok. Zavpil je: »Jože, ne lomi ga! Delat pojdi! Trame nakladaj pri Cesarju v Martinjaku! Od divjega lova ne bo sita ne srečna tvoja družina!«

»Kaj te briga moja družina!« je vpil divji lovec Jože.

»Pameten bodi! Ne bo sreče!«

»Ti, Tonče, če bi bog oče delal zakone samo za vas, ne bi rekel. Lovski zakon so pa delali gosposki ljudje. Tako sem slišal,« je vpil divji lovec.

»Puško odvrzi in pojdi domov!« je vpil Tonče. »Ne bom te ovadil, če boš odvrget puško. Pameten bodi, Jože, pameten! Tudi jaz bom sto-

pil do Cesarja, da ti bo dal delo, da veš.«

Divji lovec Jože je imel sto let star pihalnik. Dobro je poznal Pongretovega Tončeta, da je prvovrsten strelec in neodjenljiv. Izpraznil je pihalnik, ga vrgel izza debele bukke in zaklel. Nato je odhitel po globeli v dolino, v vas ob Cerkniskem jezeru. Tonče je drugi dan nesel pihalnik divjega lovca Jožeta v Lož na orožniško postajo. Seveda, zaradi otrok ni hotel povedati, kdo je bil divji lovec. Stopil je še v Martinjak do Cesarja, da bi vzel na delo divjega lovca Jožeta. Za to mu je bil divji lovec Jože hvaležen.

Lovec Strletov Maks je hodil čakati zajce pod Gologovico. V oktobru in novembru leta 1923, ko je bila voda čez vaški most, si je naredil splav in redno vsako jutro in zvečer hodil na zajce pod Gologovico. Tačas pa so hodili zajci v njegov skedenj jest dišečo otavo. Vrata so bila taka, da je zajec lahko smuknil pod njimi in iz kupa jedel otavo ali deteljo. Pongretov Tonče je to opazil in ko so se zajci vračali iz skednja mimo grma pri zelniku, je vsak večer enega ustrelil. Druge je pustil, da so šli svojo pot. Tako je lovec Tonče v dveh mesecih ustrelil štirideset zajcev. Strle Maks pa nobenega na čakališču pod Gologovico. Takrat je bilo dosti zajcev po notranjskih gmajnah, vrtovih in poljih. Na Martinovo, ko je bilo vaško žegnanje, je dejal lovec Tonče Maksu: »Ti si se vozil s splavom pod Gologovico in čakal, a nič nisi prinesel. Jaz sem pa ustrelil štirideset zajcev, ki so hodili jest v tvoj skedenj.«

Tak je bil lovec Pongretov Tonče, bister, šegav, pošten in ves lovski, kakor so bili pač stari lovci. Sedaj že štirideset let počiva na šentmartinskem pokopališču.

(Prihodnjič bo pa Strletov Janez preganjal zankarje.)

Krmljenje divjih petelinov

V lovskih listih iz nekaterih dežel smo brali, da se zimsko krmljenje divjih petelinov ne obnese. Drugačna poročila pa prihajajo iz Sovjetske zveze.

Biolog G. Boriskin piše v Ohoti, št. 3-1974, o uspelem povečanju staleža divjih petelinov v Artemovskem lovskem gospodarstvu Sverdlovske oblasti (Ural). Gospodarstvo meri 51 000 ha, ozemlje je predvsem poraslo s smreko, jelko in listnatim drevjem. Do l. 1965 so tu našli le nekaj deset petelinov. Od tedaj pa je šlo neprenehoma navzgor. Leta 1972 so jih našli že 1200, odstrel pa se je povečal na 100–140.

K uspehu so pripomogli predvsem zaščitni in biotehnični ukrepi. Vsako pomlad evidentirajo peteline na vseh rastiščih, čez leto pa ugotavljajo mladi zarod. To jim omogoča sestavljati načrte reprodukcije in planirati odstrel.

Na najbolj ugodnem kraju so uredili zaščitni revir (11 000 ha) in ga ogradili s plotom. V tem revirju so začeli s poskusnim krmljenjem. Petelin je v njem najmanj vznemirljiv, posebno jeseni in pozimi. Na manjših jasih so posejali pšenico, oves, graščico in deteljo. Sprva so del dozorelega žita puščali kar na njivi. Izkazalo pa se je, da ga petelin izkoristi le 30–40%, ker ga pozimi pokrije sneg. Sedaj vse pokosijo in naredijo dovolj zaloge za zimo.

Pet let so preizkušali različne krmilnice. Najbolje se je obnesla krmilnica iz lesa, ki raste v revirju. Krmilnica, 6–8 m dolga in 3 m široka, sestavljena iz okroglih, ozkih latnikov, ki se tesno prilegajo, ima srednji del 1 m nad zemljo. Streha je iz latnikov enake vrste. Streha in srednji del, kamor natresajo krmo, sta ravna ali rahlo nagnjena. Latniki so na obeh koncih, spodaj in zgoraj, pritrjeni na prečna

latnika, da je krmilnica popolnoma stabilna.

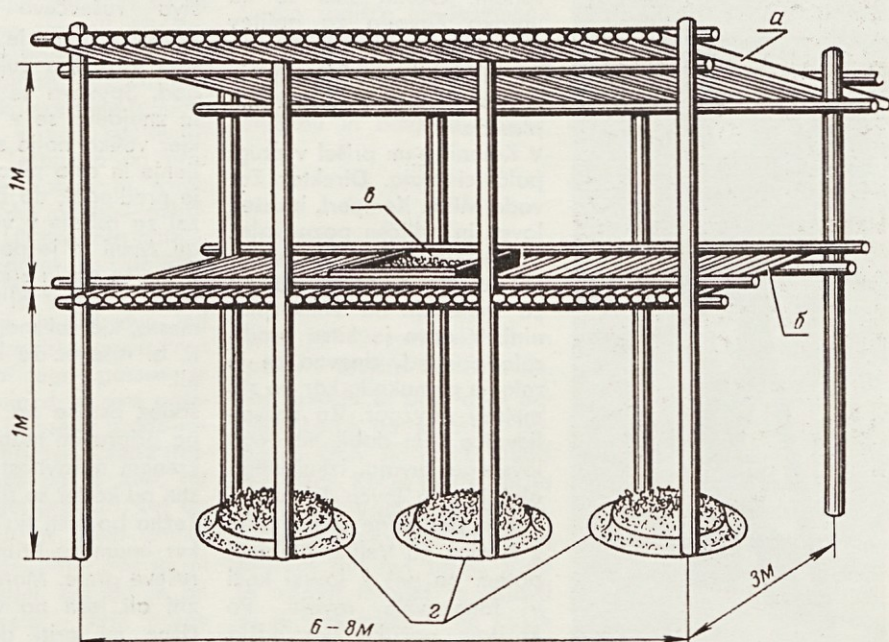
V sredini srednjega dela je zaboj, 1–1,5 m dolg in 10–15 cm globok. Vanj natresajo hrano v 10–15 cm debelem sloju. Pšenico pustijo v klasju, ker se je tako manj izgubi. Ko prvič nasujejo krmo, jo nekaj natresejo tudi po strehi in okoli krmilnice, da jo petelin odkrije. Dokler se to ne zgodi, lovec obiskuje krmilnico po vsakem na novo zapadlem snegu in jo očisti snega. Ko pa petelin že hodi po hrano, kontrolirajo krmilnico vsaj enkrat mesečno in dodajajo novo krmo, če je potrebno. V revirju imajo 35 krmilnic, zunaj revirja pa 14. Vsa dela opravljajo zelo oprezno. Petelini se tako navadijo na krmilnico, da tudi klepljejo na njej ali prav blizu. V omenjeni številki sovjetske lovske revije sta dve fotografiji, ki prikazujeta kuro in pojočega divjega petelina na krmilnici.

Pod krmilnico, na zemlji, mora biti peskovnik, premera 1 m in višine 30–35 cm, v katerem se kurjad prepeli. Lahko je okrogle ali oglate oblike. Ob straneh je obložen z rušo, notranjost je dobro zbita in posuta s prodrom, peskom in suho prstjo. Peskovnik na tem mestu sneg ne more zasuti in kurjad peska tudi ne more razbrskati. Peskovnik je petelinu še zlasti potreben v dolgotrajnem deževnem vremenu, ko ni naravnih prostorov za prepelenje. Peskovnikov pod krmilnico je seveda lahko več (na skici so 3). Krmilnica se najbolj obnese na južnem pobočju, kjer jo ogreva sonce. Stoji naj v bližini rastišča, ob gozdni jasi, kjer so tudi posevki.

Če so krmilnice pravilno postavljene in vzdrževane, je uspeh že prva leta. Zelo se zmanjša naravni upad števila kur v še tako neugodnih zimah. Kurjad, ki dobro prezimi, pa ima tudi lep, zdrav zarod.

M. Preželj

Skica krmilnice za divje peteline iz sovjetske lovske revije Ohota

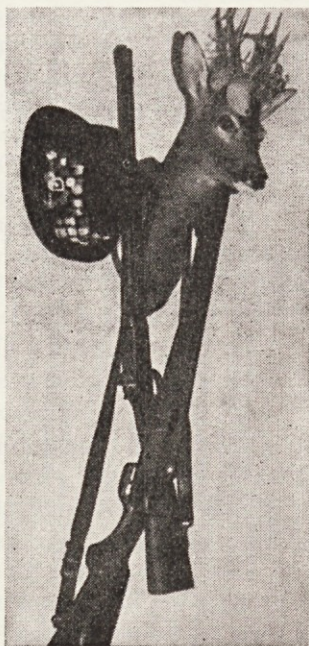

Lovski oprtnik

Pozdrav in zahvala iz Kanade

Lani julija in avgusta sem bil na dopustu v Sloveniji. Uresničila se mi je dolgoletna želja, da bi zopet hodil kot lovec po domačih gozdovih in poljih. Večino svojega prostega časa sem namenil lovu. Vendar sem moral biti pozoren tudi do svoje žene, ki je lov ni zanimal. Večkrat je izrazila željo, naj jo peljem zdaj sem, drugič tja. Tako sem zgubil mnogo dragocenega časa. Toda kljub temu sem uplenil lepega srnjaka. Doživel sem veliko presenečenj in lovskega veselja. Če bom zdrav, bom še prišel med svoje drage lovce domačine, med šumeče domače gozdove, na lov na srnjaka. Spoznal sem, da lovci v Sloveniji bolje znajo loviti kakor tu mi v Kanadi. Menda tudi zato nimamo tako dobrih uspehov. Lovopust v Kanadi je precej drugačen kakor v Sloveniji. Na

Lovski spomin na domovino Slovenijo
Foto L. Hočevnar, Kanada

glasilo Lovec sem že dolgo naročen. Rad ga prebiram in se tako v mislih često znajdem v Sloveniji na lovu. Pred časom se je nekaj števil izgubilo, zato Lovca sedaj dobivam po drugi poti. Najprej ga dobi moja svakinja v Sloveniji, ki mi ga potem pošlje priporočeno v Kanado. Izkoriščam to priložnost (če bo uredništvo tako ljubезno in objavilo to moje pismo in sliko), da se zahvalim tovarišu Franju Bulcu iz Mirne, ker me je poučil o načinih lova na srnjaka. Pristrčna lovska hvala tudi starešini LD Mirna za spremstvo po lovišču! Hvala Francu Barbiču iz Medvod, ker mi je v tako kratkem času pripravil srnjakovo glavo. Najlepše pozdravljam vse mirense lovce in jim želim veliko uspeha pri gradnji njihovega lovskega doma. Dober pogled vsem slovenskim lovcem in veliko uspeha pri varstvu divjadi!

Ludvik Hočevnar
47 Haig St.
St. Catharines, Ont.
Canada

Na ruševca z magnetofonom

Ta način lova ni nič manj zanimiv in naporen kakor s puško. Ruševca sem uplenil že pred leti, a sem ponovno želel doživeti lov nanj, tokrat »oborožen« z magnetofonom. Obrnil sem se na upravo Zavoda za gojitev divjadi Kozorog v Kamniku in dobil sem dovoljenje za snemanje v Kamniških planinah. V Kamnik sem prišel v drugi polovici maja. Direktor Zavoda Milan Kemperl, izkušen lovec in odličen poznavalec Kamniških planin, mi je rekel, da je edina priložnost za snemanje na Veliki planini. V gore je hitro prodirala pomlad; dnevno se je zelenje pomaknilo kar po sto metrov navzgor. Za spremljevalca sem dobil mladega lovskega čuvaja, izkušenega alpinista in lovca Janeza. Pozno popoldne sva krenila z žičnico na Veliko planino, potem na peš k lovski koči v Janezovem revirju. Po krajšem počitku sva odšla

na večerni ogled ruševčevega rastišča, kamor je uro hoda. Pihal je močan veter, zato sva se hitro vrnila, v upanju, da bo čez noč ponehal, kar je najvažnejše pri lovu na ruševca, še posebno, če želiš posneti njegovo petje. Bila je že noč, ko sva se vrnila v lovsko kočo. Naložila sva na ogenj, ker je pri nadmorski višini 1600 m tudi proti koncu maja še mraz. Pripravila sva vse potrebno za jutranji lov, jaz pa sem vložil v magnetofon tudi nove baterije.

Vstala sva ob eni in krenila. Počasi sva hodila in doživljala nočni utrip gora. Ob treh sva bila na mestu, v upanju, da bova slišala krivorepega viteza. Napeto sva poslušala, toda veter je bil še močnejši kakor zvečer. Čez nekaj časa sva oba zaslišala ruševca, a je samo del njegove pesmi prinašal veter iz daljave. Nisva mogla ugotoviti, kje poje, zato sva odšla vsak v svojo smer. Dolgo sem poslušal, a slišal ničesar, ker veter ni ponehal. Vrnil sem se na mesto, kjer sva se s čuvajem razšla, od tam sem pa na grebenu zagledal Janeza, da mi maha z roko. Razumel sem, da je treba kreniti k njemu. Težko sem se prebijal skozi gosto rušje, ker nisem vedel, kje je steza. Ko pridem do lovca, mi pravi, da ga je slišal nekje spodaj v kotanji. Veter pa je še kar pihal z enako močjo. Mislila sva se že vrniti, ko naenkrat zaslišiva ruševčevo gruljenje. Zdelo se nama je, da se pesem vsak čas čuje od drugod. Spustiva se v kotanjo in znajdeva se v brezvetrju, kjer veliko bolj slišiva gruljenje in celo pihanje. Janez je predlagal, da bi ga zalezal za robom v večjem krogu. Meni se je pa zdelo, da bi na ta način zgubil preveč časa. Preden bi prišel na mesto, kjer bi mogel snemati, bi ruševca že lahko utihnil.

Janez ostane na mestu, jaz pa pripravim magnetofon in krenem naravnost proti mestu, od koder se sliši ruševca. Težko bo priti tja neopazno, ker imam za kritje le redke ruševce grme. Moram se plaziti ali lesti po vseh štirih. Uspe mi priti do večjega

grma. Skozi daljnogled vidim ruševca, kako skače kvišku, vozi kočijo z razpetimi krivci, piha in gruli na vse pretege.

Čeprav sem bil brez puške, me je obšla lovska mrzlica, da sem zadrgetal po vsem telesu. Približno 70 m sem od ruševca, v razmeroma slabem zaklonu, a naprej ne morem, ker je med menoj in njim čistina. Vključim magnetofon. Opazujem kazalec, ki miruje, kar je znak, da je petelin še predaleč za snemanje. Tudi veter začne pihati znova. Nimam druge izbire in poskusim ga privabiti s pihanjem. Petelin takoj reagira in mi prileti na 10 metrov. Magnetofonski trak se vrti, ruševca pa ne prenehoma piha in gruli. Ura je že skoraj pet, dobra vidljivost, da mi je žal, ker nimam pri sebi fotoaparata. Nepremično ležim, držim mikrofona proti ruševcu in ga gledam skozi odprtine v grmu.

Pride mi čisto blizu, da razločno vidim njegove rdeče rože nad očmi. Potem odleti na prvoten prostor. Nekaj hipov postoji in pozorno posluša, nakar zopet živahno zapoje. Hotel sem nadaljevati s snemanjem, pa sem z roko naredil nepazljiv gib in ruševca je odletel.

Vrnil sem se k Janezu. Takoj sva poslušala, kaj sem posnel. Pesem je bila precej tiha in z motnjami vetra, toda kljub temu dragocena trofeja. Preden pa sva se vrnila v kočo, sva na primer nemestu naredila iz vej kôč, v katerem sva z Janezom drugo jutro še enkrat poskusila lovske sreče. Črna noč je bila še, ko sva bila že v zaklonu. Dolgo sva čakala, naenkrat pa se je pred naju spustil krivorepec in začel svoj ljubzenski ples ob pihanju in gruljenju. Sedaj sem njegovo petje posnel veliko bolje kakor prvič.

Zadovoljen sem se vrnil z lova, saj sem dve jutri užival ob gledanju in poslušanju te čudovite ptice, ki je pred dvajsetimi leti zginila z bosanskih planin, in prinesel s seboj dragoceno trofejo na magnetofonskem traku.

Ing. Anto Džaja,
Banjaluka, BiH

Toto

Toto je prijazen lisjak, ki je luč sveta zagledal na Zazlazu nad Gorenjo vasjo pri Logatcu. Je popolnoma udomačen, saj se z njim igrajo otroci tako kakor s triletno istrijanko Brino in mačkom Mikiem. S psom in mačkom se tudi Toto odlično razume; vsi trije jedo celo iz iste skleda.

V odnosu do kokoši in vran pa Toto nikakor ne more iz svoje lisičje kože. Eno kuro je že zadavil, eno pa oslepil. Raztrgal je tudi udomačeno vrano. In kazni mora biti vzgojna, zato ga je njegov lastnik lovec Marko Petkovšek priklenil na verigo.

Toto je od doma že tudi pobegnil in ta pobeg bi ga skoraj stal glavo: Marko se je z Brino odpravil na srnjaka in zagledal lisjaka. Že je hotel pomeriti nanj, ko se je proti lisjaku pognala Brina, ki je takoj spoznala pobeglega Tota in se pričela z njim igrati. Tokrat s srnjakom seveda ni bilo nič, Brina in Toto pa sta bila veliko prej doma kakor Marko.

France Brus

sredne bližine. Moja prisotnost ga ni motila, da bi zbežal in zapustil sovrstnika. Pristopil sem k mrtvemu zajcu ter se sklonil. Hotel sem pobožati reševalca. Ko sem mu bil z roko ob uhljih, je odskočil, vendar prav malo.

Nato je ponovno doskočil, z zobmi prijel ležečega in ga povlekel. Tedaj sem prijel mrtvega ter ga dvignil. Reševalec se je še enkrat poglaval v povoženega, potem pa izginil v temi.

Zajec je izrazil samotar, zato nisem takoj razumel njegove prizadevnosti, od vleči zajca s ceste ob takšnem prometu. Najprej sem menil, da samec skuša rešiti samico. Ko pa sem ugotovil, da je mrtvi zajec samec, sem prišel do drugačnega zaključka. Zajca sta se preganjala za zajkljo. Eden je pri preskoku čez cesto imel smolo in drugi se je še nad mrtvim maščeval zaradi vsiljivosti in drznosti pri snubljenju. Torej ni bilo reševanje, ampak maščevanje.

Karel Ribič

Lisjak Toto

Foto F. Brus

Za gamsa v zmrzovalni skrinji 4 mesece zapora

Martin Kersnik, uslužbenec cestnega podjetja, je lani 30. 9. uplenil gamsa, vendar odstrela ni javil gospodarju LD, kar bi po poslovniku moral storiti v 24 urah. V tej LD je točna evidenca o odstrelu še posebno važna zaradi gamskih garij, ki so se pojavile na tromerji pri Ratečah. Gospodar bi moral gamsa stehitati, oceniti trofejo in nekatere dele (pljuča, del kože s prs, spolovila) poslati v Ljubljano na pregled. Šele potem bi lovec gamsa lahko odkupil oziroma bi ga LD prodala hotelu, Lovski zadrugi v Ljubljano ali Perutnini v Ptuj.

M. Kersnik je bil dve leti član LD Kranjska gora. Pred uplenitvijo tega gamsa je ustrelil srnjaka in dva gamsa, ki jih je vse v predpisanim času prijavil. Glede tretjega gamsa pa je trdil, da ga ni mogel prijaviti, češ da gospodarja ni našel doma. Tudi mesar baje gamsa ni hotel sprejeti, češ da je bil zaradi strela v križ druge

kvalitete. Zato se je M. K. odločil – tako se je zagovarjal – in gamsa vložil v zmrzovalno skrinjo. Sicer je kasneje gamsa lovski družini plačal, a kljub temu ga je disciplinsko razsodišče LD kaznovalo z izključitvijo, občinsko sodišče na Jesenicah pa ga je obsodilo na 4 mesece nepogojne zaporne kazni, na plačilo sodnih stroškov in odvzem trofeje.

– elf –

Planinski zajec na Javorju pri Trbovljah?

Javor je 1121 m visok hrib in spada v lovišče LD Trbovlje. Na Javorju še poje divji petelin. Letos ga je hodil poslušat član naše LD Jano Prašnikar. Ko se je 13. aprila ob 7. uri vračal z Javorja, mu je pri kakih 1000 m višine prečkal pot bel zajec. Jano je ustavil moped in ustavil se je tudi zajec – na kakih

90 m. Tako je lovec imel možnost, da si ga je dobro ogledal.

Zajec je bil popolnoma bel, le uhlja je imel zgoraj črno obrobljena. Imenovani še nikoli ni videl takega zajca v naravi, zato mi je takoj prišel poročat. Tudi podpisani, ki že 30 let hodim na lov, v teh in bližnjih krajih še nisem videl belega zajca. Tudi noben drug lovec ni videl še v tem lovišču belega zajca. To je vsekakor edinstven primer. Če je morda kdo v sosednjih loviščih videl belega zajca, naj javi uredništvu Lovca, s prošnjo, da objavi tudi njegov prispevek.

Ivan Rovšnik,
LD Trbovlje

Pripomba: Po črno obrobljenih uhljih bi sklepali, da je bil planinski zajec. Sicer je pa možno, da gre za albinističnega poljskega zajca.

Uredništvo

Pripomba:

Priklepanje lisice na verigo kaže na nepravilen odnos do divjih živali.

Uredništvo

Maščevanje

V nedeljo zvečer, 13. 4. 1975, sem se peljal po slovenski severovzhodni magistrali proti Mariboru. Na cesti zagledam sivo gmoto. Ustavim se približno poldrugi meter pred povoženim zajcem. Navaden vsakdanji dogodek. Vendar, kar sem v naslednjih trenutkih videl, je bilo nekaj izrednega, tragičnega, skoraj nedojemljivega.

Ob povoženem zajcu je bil še en zajec, čil in zdrav. Z velikim prizadevanjem in muko je skušal od vleči povoženega s ceste. Večkrat je priskočil, z zobmi zgrabil mrtvega in ga vsakič premaknil za nekaj centimetrov. Izstopil sem ter dolgouhčevo prizadevanje gledal iz nepo-

Jakob Raztresen je na glasilo *Lovec* naročen od začetka
Foto S. Jesenovec

»Na Lovca sem naročen od začetka...«

Kašcev ata z Žirovskega vrha nad Zalo ali Jakob Raztresen, kakor je zapisano v rojstni knjigi, je daleč po Gorenjskem in Notranjskem znan lovec. Pravi, da je imel dovolj veselja in da je bil »dost trapast« in, ker si je želel dobre družčine, je 26. aprila 1925 stopil v zeleno bratovščino. Lovec je torej že pol stoletja.

V Ljubljani je pod zaprisego prevzel mesto lovskega čuvaja v občini Št. Jošt.

Sedaj sta s sinom Marjanom člana LD Gorenja vas v Poljanski dolini.

»Pozimi 1948. leta sem uplenil divjo svinjo,« se spominja. »Sodeloval sem na brakadi, ki jo je organizirala škofjeloška lovska družina. Skoraj sto lovcev je bilo zbranih. Ura je bila že štiri. Tiho sem čakal na stojišču in nenadoma se je pojavila pred menoj. Dvakrat sem počil in zadel. Počasi se je odvlekla, a po končani brakadi sem jo le našel. Imela je okrog 120 kilogramov.«

Na področju Žirovskega vrha je precej srnjadi, zajcev, lisic, Zala pa slovi (Ivan Tavčar »V Zali«) po divjih petelinih.

»Tistega nad posteljo je uplenil Marjan,« je razlagal dvainsedemdesletni Kašcev ata. »Tega jaz ne bom storil. Petelin je lep, prav mogočen, na smreki, ne pa tu na steni, da se na njem na-

bira prah. Kaj bi človek uničeval.«

Nekajkrat na leto se Jakob še pridruži gorenjevaškim lovcem, predvsem zato, da pride med ljudi in zve, kaj je novega v stanovski organizaciji.

»Tega ne pozabite napisati,« mi je dejal na koncu, »da oba s sinom dobivava Lovca, da ga preberem od začetka do konca in da sem nanj naročen že od začetka.«

Stane Jesenovec

Mladi pišejo

Proti divjim lovcem, krivolovcem in potepuškim psom

Želim, da bi šlo to moje pismo med lovce, lovce-gojitelje. Sem mlad, na služenju vojaškega roka v Novem Sadu. Tudi jaz sem že marsikaj doživel na lovu in zato se v spominu večkrat vračam z očetom in s pokojnim ing. Rudijem Malahovskym na lovske steze, v gozdove in na polja.

Učila sta me poklicati srnjaka, lisico in jereba. Učila sta me ljubiti divje živali in

skrbeti zanje. Učila pa sta me tudi lova na škodljivce, h katerim predvsem štejem divje lovce, krivolovce in potepuške pse. Divji lovci so tisti, ki brez dovoljenja za orožje in lov hodijo loviti, krivolovci so pa tisti, ki imajo sicer pravico nositi orožje in hoditi na lov, vendar se ne držijo zakonitih predpisov in lovijo predvsem zato, da se okoristijo z divjačino. To so z drugo besedo navadni lovski tatovi. Če bi prve in druge primerjal s škodljivci v naravi, bi bili divji lovci lisice, krivolovci pa potepuški psi. Največ škode lahko naredijo motorizirani divji lovci in krivolovci. Naj omenim, da smo v lovišču LD Vače lani našli ob cestnem odseku približno petih kilometrov pet kosov poginule srnjadi. Vsi so bili zastreljeni in so ležali nedaleč od ceste.

Samo mislimo si lahko, koliko srnjadi so motorizirani tatovi odpeljali. Premišljeval sem, kaj naj bi storili, da bi nadaljnje ropanje preprečili ali vsaj zelo omejili. Menim, da so naši lovski predpisi še vedno premalo strogi, čeprav smo nekajkrat že brali o zaplembi pušk in avtomobilov takim zlikovcem. V naši socialistični družbi ljudje ne stradajo, kruh še vedno leži v smetnjakih, zato je divji lov še bolj obsodbe vreden. Divjad je družbena imovina, zato naj družba proti divjim lovcem in krivolovcem predpiše tudi ostrejšo kazni. Na to naj bi mislili tudi sestavljalci novega lovskega zakona!

Naše lovsko stališče naj bi bilo, da naj bo v naših loviščih toliko in takšne divjadi, kolikor je največ po gojitvenih načelih možno. Čim več divjadi, tem več lovske doživetij ob srečanjih z njo! Takšno je bilo tudi mišljenje našega pokojnega starešine ing. Rudija. Bil nam je vzor in po njegovih smernicah se lovci LD Vače ravnamo tudi sedaj, ko ga ni več med nami. Zvesto hodimo po njegovih stopinjah. Deset let sem ga spremljal na lov, dobro sem ga poznal in bila sva si dobra prijatelja. Večkrat sem šel z njim na srnjaka. Nikoli ga ni takoj streljal, ko ga je zagledal. Preden se je odločil, jih je moral videti vsaj 15, 20. Načel-

no je vršil le gojitveni odstrel. Na lovu ga je vedno vodilo preizkušeno gojitveno načelo: če odbiješ slabo, ne moreš pogrešiti in ne naravi škodovati.

Hodil sem na lov z očetom in ing. Malahovskym ter postal starejši. Približal sem se osemnajstim letom. Najbolj mi je ostal v spominu dogodek, ko so potepuški psi preganjali srno. S pokojnim starešino sva šla iz Vovš proti Vačam. Kar zaslisišva pasji lajež. Starešina mi da puško in reče, naj prestrežem pse na bližnjem prehodu. Odhitim tja. Kmalu je pritekla mimo mene izmučena srna, z odprtim, penastim gobčkom. Prvega majhnega cucka spustim naprej, ker sem za njim opazil še tri velike mrcine. Pomerim najbližjega, ki na mestu pade. Z drugim strelom prevrnem še drugega. Ostal je še največji razbojnik. Starešina, ki je prišel za menoj, mi da še dva naboja, ki ju hitro potisnem v cevi. Pomerim, sprožim šibre, pes se opoteče in zacvili. Ne sme se mučiti, pomislim. Takoj ga umirim s kroglo 7 × 65 R. Ko so pred nama ležali trije mrtvi psi, sem pomislil: Saj pravzaprav niso krivi, krivi so njihovi gospodarji. Psi niso bili prvič v lovišču, ampak večkrat, prevečkrat. To bi jih moralo doleteti že prej.

Vinko Podbevšek, LD Vače

Jubilanti

Stefan Rec, naš član in napreden kmet iz Radizela – Orehova vas, je 19. 12. 1974 praznoval svojo 70-letnico. Že v otroških letih je spremljal kot gonjač svojega očeta na skupnih lovih. Z 18 leti starosti pa je dobil lovske dokumente in se vključil v zeleno bratovščino ter tako nadaljeval lovske tradicije te ugledne kmečke hiše.

Član LD Hoče je od njene ustanovitve, vseskozi velik ljubitelj narave, skrben gojitelj divjadi, zlasti požrtvovalen pri zimskem krmljenju v težko dostopnih pohorskih revirjih.

Narodno zavedni Štefan je sodeloval s pohorskimi partizani in bil član OF od leta 1943. Po osvoboditvi je bil izvoljen v več odborov ljudske oblasti in svoje funkcije vestno opravljal.

Ob njegovem življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo, želimo mu zdravlja in še mnogo let lovski – dober pogled!

Člani LD Hoče

Karel Krajnc je 2. 8. 1974 praznoval svojo 50-letnico. Pred četrto stoletja pa je kot član LD Zabukovje samostojno zakoračil v lovišče. Pridobil si je veliko lovskega znanja in tudi lovskih prijateljev doma in v sosednjih LD. Vrsto let je funkcionar LD, naposled starešina. Vsa leta je skrben gojitelj divjadi, izvrsten strelec na umetne golobe in tudi odlikovan z znakom za lovske zasluge. Ob njegovem srečanju z Abrahamom mu želimo še naprej polno torbo humorja, zdravlja in lovski – dober pogled.

LD Zabukovje

Anton Konič-Tonče je 18. decembra 1974 dočakal 70 let. V lovske vrste pa je stopil pred pol stoletja. V težkih časih okupacije se je izkazal

zavednega Slovenca. Je soustanovitelj naše LD in bil do pred nekaj leti član njegovega UO z raznimi funkcijami. Za prizadevno delo mu je ZLD Gorica podelila priznanje, naša LD pa ga je imenovala za častnega člana. Še vedno je aktiven lovec, poln vedrine. Dragi Tonče, še na mnoga zdrava, zadovoljna leta!

LD Gorica

Iz LD Ljubljana-Šentvid in LD Polhov Gradec

Jože Koprivec – sedemdesetletnik – se je rodil 23. januarja 1905. Kot lovski strokovnjak je nesebično prenašal na mlajše lovce svoje znanje. Ko je bil še bolj pri zdravju, se je redno udeleževal vseh lovov in prireditvev ter vestno izpolnjeval vse dolžnosti pri gojitvi divjadi. Bil je tesno povezan z lovskim življenjem in je velik pristaš humanizma in lovske etike. LZ Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Dragi Jože, hvaležni smo ti za tvoj trud. K visokemu jubileju ti čestitamo in želimo še naprej dober pogled, predvsem pa zdravje.

Albin Brecljnik – sedemdesetletnik – se je rodil 9. 3. 1905. Spada med starejšo generacijo šentviških in polhograjskih lovcev. Bil je organizator LD Ljubljana-Šentvid. Z veliko ljubeznijo kot čuvaj goji in čuva divjad. Več let je bil vodja bratirjev in njegov lovski rog

je donel po hribih, grapah in dolinah.

LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge. Dragi Albin, ob tvojem visokem jubileju ti iskreno čestitamo in se ti zahvaljujemo za tvoje nesebično delo, z željo da bi bil še mnogo let zdrav in čil med nami.

Člani obeh LD – Č. D.

Srečko Zupančič, sedemdesetletnik, se je rodil 1. januarja 1905. Od mladih let ljubi naravo in že tedaj se je vključil v lovske vrste. Leta 1945, takoj po osvoboditvi, je bil organizator naše LD. Kot večkratni član UO je bil zelo agilen in uspešen pri delu. Tudi v lovski koči na Toškem čelu je vgrajeno njegovo delo. V mlajših letih se je redno udeleževal skupnih lovov in skrbno gojil in krmlil divjad. Svoje bogate izkušnje je nesebično prenašal na mlajše lovce, jih vzgajal v lovski etiki in plemenitosti, ki bi morala prevevati vsakega lovca. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Dragi Srečko, pridružujemo se mnogim čestitkam ob tvojem jubileju. Ostani v naših vrstah predvsem zdrav in čil še mnogo let!

LD Ljubljana-Šentvid, Č. D

Anton Pirman, lovec skoraj pol stoletja, soustanovitelj, starešina in večletni gospodar LD Dobrepolje, je

Anton Pirman

21. aprila letos praznoval svojo 75-letnico.

V prvi svetovni vojni se je boril tudi na Doberdobu. V bivši Jugoslaviji pa so ga preganjali in obsodili na leto zapora zaradi širjenja komunističnih idej. V času okupacije je bil že maja 1941 aretiran. Po vrnitvi je zopet takoj med političnimi delavci in na odgovornih mestih v gozdarstvu.

Kljub naporni službi je zmeraj našel tudi dovolj časa za delo v LD. Njegovo lovske sobo krasijo lepe lovske trofeje in zaslužena odlikovanja: medalja za hrabrost, medalja zaslug za narod, znak za lovske zasluge in več diplom.

Dragemu jubilaru iskreno čestitamo. Želimo mu še mnogo zdravih let in da bi bil s svojo tricevko še dolgo gost lepih dobrepoljskih gozdov.

Dobrepoljski lovci – J. P.

Anton Konič

Jože Koprivec

Albin Brecljnik

Srečko Zupančič

Lovska organizacija

Samoupravna interesna skupnost za gozdno-gospodarsko območje Dolenjske

Menimo, da o pomenu ustanavljanja samoupravnih interesnih skupnosti za določena delovna področja ni potrebno posebej pojasnjevati, saj je to predpisano že z zakoni in z Ustavo Socialistične republike Slovenije. Med posamezna področja dela, ki so po predpisih obvezna, da ustanove svojo samoupravno interesno skupnost, sodijo tudi gozdna gospodarstva. Za ustanovitev te samoupravne interesne skupnosti smo lovci še posebno zainteresirani, ker po

obstojećih predpisih spada lovstvo v to gospodarsko dejavnost oziroma samoupravno interesno skupnost.

Naloge in dolžnosti samoupravnih interesnih skupnosti so določene s posebnimi predpisi in družbenimi dogovori.

Samoupravna interesna skupnost za gozdno gospodarstvo bo morala poleg drugih določenih nalog skrbeti predvsem za varstvo in gojitev ter pravilno izkoriščanje gozdov. S samoupravnimi sporazumi pa bo tudi skrbela za usklajevanje gozdnih in lovskogospodarskih načrtov na posameznih gozdnogospodarskih območjih in na območju celotne Slovenije.

Gozdno gospodarstvo Novo mesto, ki gospodari z gozdovi na območju Dolenjske, Bele krajine in dela Kočevske, sodi med tista gozdna gospodarstva, ki so med prvimi pristopila k formiranju samoupravne interesne skupnosti. V ta namen je bil

že v drugem polletju 1974 izvoljen iniciativni odbor, ki je takoj pričel z delom in uredil vse potrebno, da je bila ta skupnost pravočasno formirana. K tej samoupravni interesni skupnosti so, kakor določajo predpisi, pristopile tudi vse lovske organizacije, ki gospodarijo z lovišči na območju omenjenega gozdnega gospodarstva.

Dne 27. decembra 1974 je bila v Novem mestu prva konferenca delegatov lovskih organizacij, ki imajo lovišča znotraj tega območja. Uvodno poročilo o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti je podal zastopnik Gozdnega gospodarstva Novo mesto Franc Markovič, poročilo o bodočem usklajevanju gozdnega in lovne gospodarjenja pa zastopnik omenjenega gozdnega gospodarstva ing. Tone Hočevnar. Ta je obrazložil, kako naj bi v bodoče usklajevali skupne interese. Navzoči delegati so podprli predlagane smernice o usklajevanju gozdnih in lovskogospodarskih načrtov. Ing. Tone Hočevnar je v svojem poročilu obrazložil, da tudi do sedaj ni prišlo med gozdarji in lovci do večjih nesporazumov, čeravno je divjad povzročala v gozdovih precejšnjo škodo. Ta škoda je velika, predvsem v mladih nasadih. Samo v gozdovih Kočevskega Roga, kjer gospodari z loviščem Gojitveno lovišče »Medved«, TOZD ZKGP Kočevje, so v letu 1974 ocenili škodo na mladih nasadih na okoli 370 000,00 din. Precejšnja škoda pa je tudi druge. Ogrožena so predvsem tista območja, kjer se divjad in to jelenjad in srnjad koncentrirajo v pozni zimi in rani pomladi, to je takrat, ko je pomanjkanje hrane največje. Gozdno gospodarstvo je zaradi tega prisiljeno, da nasade ogradi z mrežo, to pa pomeni za gozdarstvo precejšnja dodatna finančna sredstva, ki jih to gozdno gospodarstvo ne zmore, še manj pa bi jih zmogle posamezne lovske organizacije. Da se večje škode od divjadi v gozdovih preprečijo, je potrebno več skupnih ukrepov in to –

Dolžnost lovskih organizacij na tem območju je:

- da strokovno izdelajo lovskogospodarske načrte, bo-

nitiranje, ugotavljajo stalež divjadi in pravilno planirajo odstrel;

- da pri lovskem gospodarjenju upoštevajo tudi interese gozdarstva in drugih uporabnikov gozdov;

- da v loviščih, kjer so interesi lovskih organizacij za večji stalež divjadi, organizirajo dodatno prehrano in to remize, solnice in pitno vodo ter da divjadi pomagajo predvsem tedaj, ko je pomoči najbolj potrebna;

- divjad ne privablja in koncentrirajo na tista območja, kjer so mlade gozdne kulture, pač pa jo je navajati predvsem tja, kjer so škode manj občutne;

- skrbeti za zdrav stalež divjadi, saj je znano, da se bolna divjad nenormalno obnaša tudi v prehranjevanju in s tem povzroča še večjo škodo v gozdovih.

Gozdno gospodarstvo pa se zavezuje:

- da bo normalni stalež divjadi tretiral kot enakovreden člen gozdne biocenoze;
- da bodo pri načrtovanju gospodarjenja z gozdovi dali vedno ustrezno mesto tudi divjadi in v povezavi z lovci predvideli, kje naj bodo remize, krmišča, solnice, preže in podobno;

- da bodo priskočili na pomoč lovskim organizacijam, kadar bi šlo za ogroženost divjadi oziroma njeno rešitev;

- da bodo pri varstvu gozdnih kultur, pri morebitni uporabi herbicidov, to izvajali tako, da divjad, njeno zdravstveno stanje in normalni razvoj ne bodo ogroženi.

Če bodo z obeh strani storjeni vsi ti ukrepi, se bo škoda od divjadi v gozdovih občutno zmanjšala, čeprav bo stalež velike divjadi normalen.

Lovci in gozdarji se bodo morali sproti pogovarjati še o vseh drugih nastalih problemih, za katere sta zainteresirani obe organizaciji. Odstraniti je treba dvojne poglede na gozd in divjad. Obe organizaciji morata gospodariti skladno in to tako, da nobena ne razvija dejavnosti na škodo druge.

Konferenca delegatov lovskih organizacij je tudi ugotovila,

Motiv z razstave v Vuzenici

Foto K. W.

da se lovci in gozdarji srečujemo na enem in istem prostoru, to je v gozdu, in mora biti zaradi tega med njimi sodelovanje še večje. Delegati lovskih družin so zaradi tega v obojestransko korist predlagali še sledeče:

– Lovci in gozdarji naj bolj kot doslej sodelujejo pri preprečevanju divjega lova, gozdnih tatvin in drugih kaznivih dejanj. Gozdarji naj bi o zapažanju divjega lova obveščali lovske organizacije, lovci pa naj o zapaženih gozdnih tatvinah in drugih kaznivih dejanjih obveščajo gozdarje.

– Lovske organizacije naj napravijo načrte za smotrno gospodarjenje s pašniki, ki so last Gozdnega gospodarstva in uredijo, da se taki pašniki dajo njim v najem. Na teh pašnikih naj se uredijo remize in krmišča in bi s tem preprečevali škodo v gozdovih.

– Povezati se je treba s TOZD Elektro, da preprečijo škropljenje površin pod daljnovodi z raznimi preparati, ki so škodljivi za divjad.

– Gozdarji naj ne dovolijo sekati drevja in to leske, raznega sadnega drevja ob košenicah in v gozdovih, ker daje pozimi divjadi hrano.

– Omejiti je treba pogozdovanje nekaterih košenic. Lovci in gozdarji naj se pogovorijo, katere košenice naj bi ostale za pašo divjadi.

– Gozdarji naj bi preprečili sekanje dreves, na katerih so visoke preže in druge lovske naprave.

Konferenca je zadolžila prisotne delegate lovskih organizacij, da z gradivom, ki je bilo obravnavano na konferenci, seznanijo slehernega lovca v svojih lovskih organizacijah. Zveza lovskih družin Novo mesto pa se je naknadno še obvezala, da bo s tem gradivom še pisмено seznanila vse lovce na svojem območju.

Konferenca je izvolila tri delegate, ki so se udeležili ustanovne skupščine samoupravne interesne skupnosti gozdnega gospodarstva tega območja.

Prepričani smo, da se bo z ustanovitvijo samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo na Dolenjskem sodelovanje med lovci in gozdarji

Strelska ekipa LD Šmarna gora je dosegla že lepe uspehe

še bolj poglobilo in da se bodo v bodoče nastali problemi reševali sproti v obojestransko korist.

Na koncu dajemo priznanje vsem prizadevnim delavcem Gozdnega gospodarstva Novo mesto, ki so sodelovali pri oblikovanju te samoupravne interesne skupnosti ter pokazali veliko prizadevnosti in razumevanja za skupno reševanje vseh perečih problemov, in to ne v škodo ene ali druge organizacije. Vso pohvalo zaslužijo predvsem ing. Tone Hočevnar, Franc Markovič in ing. Vlado Pavc, ki so največ storili za ustanovitev te interesne skupnosti.

Zgledu takega sodelovanja naj bi sledile vse druge lovske organizacije in gozdna gospodarstva v Sloveniji, saj bomo le z obojestranskim razumevanjem mogli dosledno in pravočasno rešiti vse nastale probleme v zvezi z lovstvom in gozdarstvom.

Anton Kranjc

Aktivna strelska sekcija LD Šmarna gora

LD Šmarna gora bo prihodnje leto praznovala 30-letnico svojega obstoja. Njena strelska ekipa pa se je prvič udeležila tekmovanja na glavnem pregledu leta 1959. Tek-

movanje je organizirala LD Medvode na Golem brdu in ekipa LD Šmarna gora je dosegla 3. mesto. Od tedaj se je ta ekipa udeležila številnih tekmovanj in dosegla lepe uspehe.

Na pobudo občinske skupščine Ljubljana-Šiška so lovske družine njenega območja (Vodice, Medvode, Šentvid, Šmarna gora) v letu 1969 pričele tekmovati v streljanju na umetne golobe za prehodni pokal občine. Od tedaj deluje pri LD Šmarna gora strelska sekcija, ki je zelo aktivna. Vsako leto pred pričetkom lova na srnjaka organizira obvezno streljanje vseh članov LD na tarčo-srnjak in na umetne golobe. Namèn takih tekmovanj je: preizkus orožja in strelca. Strellec, ki ne doseže določenega rezultata z risanico, ne dobi nakaznice za odstrel srnjaka, kar pomeni, da strellec ni sposoben ali ne ustreza orožju.

Strelska sekcija je tudi uvedla tekmovanje z MK puško na tarčo-srnjak in tarčo-merjasec. Uvedla je tudi tekmovanje za pokal Janeza Bokala, pokojnega dolgoletnega starešine LD Šmarna gora in enega od pobudnikov tekmovanj za občinski prehodni pokal. Strelska sekcija ima dobre zveze s strelci sosednjih in drugih LD, zlasti s področja LZ Celje. Priznati je treba, da so se naši strelci

marsičesa naučili od štajerskih tovarišev in izkušnje prenesli v svojo LD.

UO LD strelsko sekcijo oziroma ekipo vsestransko podpira v okviru svojih možnosti, šmarnogorski strelci pa tudi sami marsikaj žrtvujejo. Njihov trud ni zaman, saj se lahko ponašajo z vrsto doseženih uspehov, bodisi kot ekipa ali posamezniki. Že tri leta po vrsti se je po en član uvrstil v republiško tekmovanje na umetne golobe. Strelska ekipa LD Šmarna gora si je priborila poleg številnih diplom tudi 12 pokalov, od teh 3 prehodne.

Tone Gustinčič

Lovska razstava v Vuzenici in Žerjavu

V drugi polovici marca 1975 je 8 lovskih družin radeljske občine pripravilo v Vuzenici bazensko lovsko razstavo. Okrog 200 trofej in najrazličnejši preparati divjih živali v naravnem okolju, od ptic do velike divjadi, je predstavljalo bogato zbirko, na ogled številnim obiskovalcem, predvsem kmetom in šolski mladini. Lovci so poskrbeli tudi za dežurstvo na razstavi in za razlago o razstavljenih eksponatih. Prav v tem je velik napredek. Take razstave ne smejo biti name-

njene le lovce, ampak naj zblizujejo lovstvo z vsemi sloji občanov ter poudarijo pomen obstoja divjega živalstva. Tudi kmet naj vidi v divjadi sestavni del narave.

Po otvoritvi razstave v Vuze-nici je bil prvič sprevid lovcev radelske občine, seveda ob zvokih godbe na pihala. V sklopu razstave je bilo tudi predavanje predsednika gojitvene komisije LZ Maribor Vojka Podgornika. Predaval je o koristnosti mesojedov v lovišču.

Tudi lovci območja Črne na Koroškem so pripravili lepo razstavo, ki so jo povezali z vprašanjem reševanja škod od divjadi na poljskih in gozdnih kulturah. Razstava je bila v Žerjavu, združena s predavanjem in lovskim filmom. Na predavanje in predvajanje filma so povabili tudi kmete in druge gozdne posestnike. Stiki in medsebojno razumevanje lovcev in nelovcev postajajo iz dneva v dan boljši.

K. W.

Lovska družina Drvanja-Benedikt gradi svoj lovski dom

Minilo je že nekaj let, odkar so člani LD Drvanja-Benedikt začeli razmišljati o gradnji lovskega doma v kraju Be-

nedikt v Slov. goricah. Do uresničitve je prišlo 11. septembra 1974, ko je buldožer prvič vrezal v ledino na lovski parceli. V tem času se je torej pričela gradnja lovskega doma. Vsa zemeljska in gradbena dela so opravili člani te lovske družine s svojim udarniškim delom. Moram pripomniti, da so pri zidarskih delih pomagali tudi zidarji iz sosednjih lovske družin, kot so Dobrova, Voličina in Jurovski dol. Člani naše LD se vsem najtopleje zahvaljujemo za njihovo nesebično pomoč in prosimo tudi za sodelovanje v bodoče.

Kakor povedano, smo začeli z gradnjo 11. septembra 1974 in smo z vestnim ter marljivim delom uspeli, da je bil naš lovski dom 20. januarja 1975 pod streho. Dobil je svojo obliko in svoje mesto v kraju Benedikt. Predvsem smo lovci veseli, da je ta dom v kraju, kjer do sedaj ni bilo nobenih prostorov za družbeno, politično delo. Namen nas lovcev ni, da bi lovski dom zapirali pred družbenopolitičnimi organizacijami, pač pa je naš namen, da se v kraju pospeši družbeno, politično delo, k čemur naj pripomore tudi naš lovski dom.

Sredstva za gradnjo lovskega doma si je naša lovska družina največ pridobila

s prirejanjem vrtnih veselici in s streljanjem na umetne golobe.

S takim delom nameravamo tudi nadaljevati in dom čim prej dokončati. Člani naše LD se vneto zavzemajo za to (žal ne vsi). Toda tisti, ki smo se lotili tega dela, smo prepričani, da ga bomo tudi dokončali, kljub nekaterim težavam in nasprotovanjem, ki jih občutimo.

Toliko smo želeli objaviti v našem glasilu, da seznanimo člane lovske družin širom po Sloveniji, saj nas poznajo daleč naokrog. Želimo pokazati našo aktivnost ne samo pri gojitvi divjadi, temveč tudi na družbenopolitičnem področju.

Franc Kožar

Kako smo gospodarili?

To vprašanje si zastavi sleherni gospodar, ki želi imeti odgovor na svoje delo.

Pred nekaj leti je LD Sinji vrh v svojih vrstah doživljala razne negativne pojave. Prišlo je tako daleč, da so nekateri člani grešili proti vsem lovskim pravilom in pri tajniku je bil v hišnih vratih zasajen lovski nož, češ ne vtikaj se v naše zadeve. Na občenem zboru, kjer so bili prisotni predstavniki Lovske zveze Slovenije, Lovske zveze Bele krajine in občine Črnomelj, so bili po temeljiti razpravi izključeni vsi samovoljneži. Seveda so se pritožili na vseh mogočih mestih, vendar brez uspeha. Saj za slabo setvijo ni pričakovati dobre letine. Lovci so se zopet bolj posvetili gospodarstvu lovske družine. Lovci vemo, da lahko v lovišču doživimo tudi kaj neprijetnega. Kako potem ukrepati? Vsekakor je treba zadevo čimprej prijaviti gospodarju, tajniku ali starešini lovske družine. Na kratko naj opišem tako neprijetno zadevo, ki sem jo doživel 24. 12. 1973 v lovišču LD Rakovnik. Okrog 4. ure popoldne sem na Orljah uplenil srno. Po vseh pravilih jo iztrebim in obrnem, da bi iztekla kri.

Tega dne je bilo zelo mrzlo in šel sem 100 m više na hriček. Pogled na srno je zakri-

valo redko grmovje. Ko se čez dobrih deset minut vrnem, srne ni bilo več, celo cvrček je izginil. Bila je močna slana in tako so se videle še stopinje okrog srne. V bližini ni hiš in tudi srna je bila na čistini. Kdo naj bi bil srno odnesel, in to skoraj izpred mojih oči? Bližal se je mrak in vsako iskanje bi bilo zaman, zato sem se obrnil na milico. Miličniki so prisluhnili moji prijavi in čez nekaj minut smo se odpeljali s psom na Orlje. Toda čeprav so poskušali vse, je nastajajoča premočna slana onemogočila psu uspešno sledenje.

Naslednji dan sem obvestil starešino in tajnika, a ob vsem trudu sem ostal brez srne. Zadeva je prišla pred občni zbor, kjer sem vso dogodivščino znova razložil.

Nekaj lovcev mi je očitalo lahkomišelnost. Toda, kaj sem hotel? Za predlog, da bi srno plačal, je bil samo en glas. Težko mi je bilo, vendar sem bil sproščen po svojem poročilu. Lovci sem že od rane mladosti, lovil sem tudi v ZR Nemčiji, kjer so lovski zakoni mnogo ostriši od naših. V Schwarzwald sem s trocevko šel na srnjaka, toda namesto krogle so iz cevi švigale šibre. Zbral sem pogum in smolo odkrito povedal lovskega zakupnika. Vprašal me je, od kdaj sem lovec. To je bilo v tistem trenutku tudi vse. Šele na lovski zabavi mi je rekel, da opravičila za moj strel ni, toda če želim biti lovec, moram biti tudi mož, od katerega lahko vsakdo pričakuje poštenost.

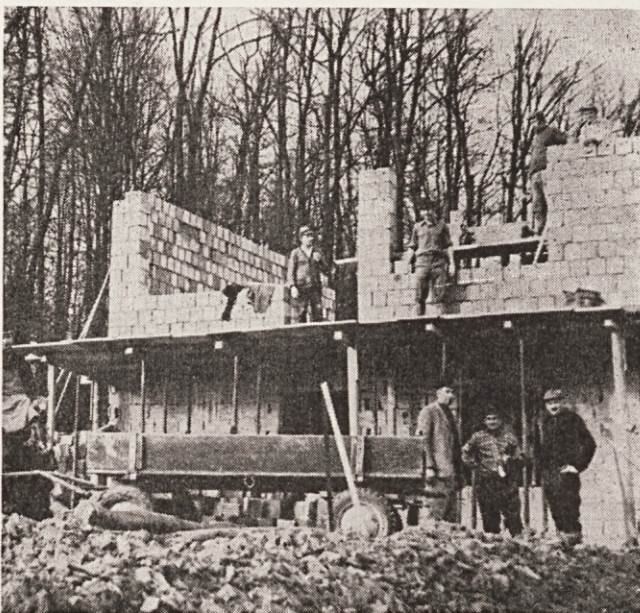
Zaupanje, iskrenost in razsodnost so bistveni elementi v vsaki lovski družini. Kjer tega ni, je tudi upravljanje lovišča pomanjkljivo.

Nepravilnosti v družini se v prvi vrsti rešujejo v družini, korektno, na osnovi zakona in poslovnika.

To je bistvenega pomena in se očitno kaže tudi v LD Sinji vrh, kjer ni več večjih nesoglasij in nasprotovanj. Lovci gradijo krmišča, preže, pripravljajo krmne njive. Napredek v družini je občuten, ko vemo, da pred nekaj leti ni bilo v lovišču nikakih lovske naprav, razen nekaj »nepoklicanih«.

Besede »kako gospodariti-

LD Drvanja-Benedikt v Slov. goricah gradi svoj lovski dom

mo« lahko zvenijo žalostno ali veselo. Vse gospodarstvo pa je neposredno povezano s slehernim članom. Na vprašanje, kako gospodarimo, pa lahko lovci LD Sinji vrh odgovorijo: »Zadovoljni smo z uspehi«. In ko bodo začrtana dela v lovišču izvršena, se bomo posvetili gradnji lovske koče, ki si jo vsi želimo.

Zahvaljujemo pa se Lovski zvezi Slovenije, Lovski zvezi Bela krajina in občini Črnomelj, ki so nam pomagale pri težkih odločitvah. Upamo, da smo naše obljube izpolnili z dejanji. Tudi v bodoče bomo skrbeli za vsesplošen razvoj naše LD in lovišča.

Dr. Ivan Černjak

Predlog MSU

Mednarodna strelska unija (MSU) predlaga, naj bi na skupščini, ki bo spomladi 1976, razpravljali o novem mednarodnem pravilniku o streljanju na umetne golobe TRAP.

Po novem naj bi bilo olimpijsko strelišče s tremi metalnimi stroji in ne kot sedaj s petnajstimi (5×3 stroji). V polkrogu okoli izletiščne točke golobov, vrženih iz treh strojev, pa naj bi bilo pet stojišč. Tako bi dobili petnajst različnih smeri golobov (5 stojišč×3 smeri). Nadalje naj bi streljali na 100 golobov takole: na prvih 50 le s po enim nabojem (single), na drugih 50 pa tako, da izletita hkrati dva goloba (double) in strelec strelja z vsakim nabojem na enega goloba. Podobno kakor v disciplini SKEET. Dalje naj bi bil domet golobov skrajšan z dosedanjih 85 na 65 metrov, koti pa naj bi ostali enaki.

Torej se nam obeta nov, morda zanimivejši, gotovo pa težavnejši način streljanja TRAP. Ta predlog je bil utemeljen tudi s tem, da je potrebno manj denarja za izgradnjo takega strelišča, prav tako pa tudi manj ljudi v rovu. Nastaja pa vprašanje, kaj s tolikimi olimpijskimi strelišči, zgrajenimi po sedaj še veljavnem pravilniku. Pri nas to gotovo ne

Divja kokoš, gojitveno lovišče Jelen-Snežnik

Foto R. Kravanja

bi bil tako velik problem kakor v državah, kjer je ta šport bolj razvit (Italija, Francija itd.).

Janez Šekoranja

Popolna zaščita divjega petelina

Na občnem zboru LD Krekovše (LZ Idrija), 23. 3. 1975, so poleg raznih zadev obravnavali tudi letni lovskogospodarski načrt za lov. leto 1975/76. Razpravljali so o varstvu narave in kako gospodarijo z divjadjo, zlasti z gamsi. Stalež gamsov se je v dvajsetih letih zelo povečal, s tem pa tudi letni odstrel, od 2 gamsov na 27 v letu 1974.

Predvsem je treba pozdraviti sklep o popolni zaščiti divjega petelina za nedoločen čas. Ni bilo člana LD, ki bi nasprotoval temu sklepu. S tem so lovci LD Krekovše dokazali, da imajo pravičen odnos do varstva narave, katere najlepši okras je divjad. V loviških lovskih družin Krekovše, Idrija in Javornik je bilo v povojnih letih uplenjenih le 5 divjih petelinov. Z zaščito te divjadi želijo doseči, da bi se

divji petelin zopet pojavil na nekdanjih številnih rastiščih, kjer sedaj ne poje več.

Divji (veliki) petelin naj bi bil zaščiten vsaj 5 let. Pričakujemo, da bodo LD Krekovše prihodnje leto posnemale še druge lovske družine na Idrijskem kakor tudi LD Kozja stena in LD Trnovski gozd, ki sta sicer članici ZLD Gorica, a njuni lovišči spadata v isto skupno območje populacije divjega petelina.

LD Krekovše je lani 14. septembra proslavila 20-letnico svojega obstoja z odprtjem svoje lovske koče na Krekovšu.

Venčeslav Straus

kot pletarski mojster. Bil je zelo agilen lovec in je vsa dela, ki smo mu jih zaupali, vestno opravljal vse do zadnje ure svojega življenja. Od dragega pokojnika, enega tistih lovskih tovarišev, ki je vedno in povsod prinašal s svojim humorjem med nas dobro voljo, smo se poslovili s težkim srcem. Kako je bil priljubljen med lovci in drugimi vaščani, je dokazala številna udeležba na njegovi zadnji poti. Dragi Mirko, naj ti bo lahka domača zemlja, spomin nate pa bo ostal lep in trajen.

Lovci LD Žetale – V. Ž.

V spomin

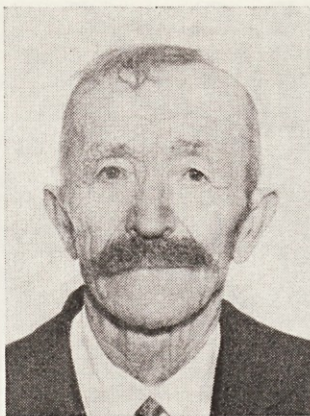
Mirko Emeršič se je dne 28. 7. 1974, v starosti 68 let, nenadoma preselil v večna lovišča. Bil je tajnik LD Žetale vse od takrat, ko je pred 15 leti prišel v naš kraj

Franca Kovača iz Lesc smo položili k večnemu počitku 10. 1. 1975, ko nas je v 67. letu starosti za vedno zapustil.

Prek 25 let je bil z nami in med nami ter tudi v času preizkušnje, v času največjih sprememb v odnosih v lovstvu, vztrajen, delaven in človeški. Po dolgih letih pa si je tudi kinologija začela utirati pot v naše vrste. Da bi uspeli tudi tu, je bil France njen vodja vse do svojega zadnjega dneva. Tudi tu je Fran-

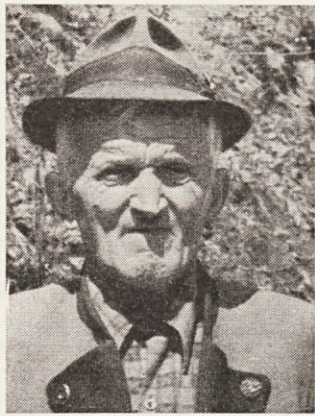
Jože Kristen

Franc Eršte

Alojz Livk

Franc Imperl

cetova žilavost rodila uspeh, kar priča podeljeno mu kinološko odlikovanje.

Francetov nenadni odhod bo v lovski družini, predvsem na skupnih pogonih, puščal prazno mesto, saj ne bo lahko dobiti njemu enakega, ki bi bil tudi v lovstvu vedno pripravljen postavljati skupne koristi na prvo mesto.

France bo v našem spominu vedno z nami. Z nami bo njegova upornost, njegovo delo in njegova velika ljubezen do narave. Po njegovih sledih bo šel mladi rod z novimi spoznanji, predan delu za našo skupnost.

Za njegovo prizadevanje se mu vsa lovska bratovščina iz srca zahvaljuje in mu želi miren počitek v lepi, svobodni slovenski zemlji.

Lovci STOLA

Jože Kristen, član LD Cerknica, nas je 14. 12. 1974 nenadoma zapustil v 75. letu starosti. Bil je član zelene bratovščine natanko 50 let. Vrsto let je bil funkcionar v UO LD, član UO bivše Okrajne lovske zveze Postojna in končno LZ Notranjske ter predsednik njene kinološke komisije.

Ko je lovski zakon obvezno zahteval lovski izpit, je Jože dal na razpolago svoje odlično lovsko in kinološko znanje. Na številnih predavanjih po vsej Notranjski in severni Primorski je pripravljaval novo lovsko generacijo. Po poklicu učitelj je uporabil svoje odlično pedagoško in metodično znanje tudi pri

vzgajanju in izobraževanju lovcev. Malo je ljudi s tako veliko ljubeznijo do psa, kakor jo je imel Jože. Vse do svoje smrti je bil kljub prestani težki operaciji aktiven kinološki sodnik za goniče, brak-jazbečarje in jamarje. Omahnil je sredi neutrudnega dela ob pripravljanju gradiva za novo knjigo o lovskih psih. Z njegovo izgubo je nastala nenadomestljiva vrzel, saj je bil dolga leta eden vodilnih strokovnjakov v Klubu ljubiteljev goničev, Društvu brak-jazbečar in Klubu ljubiteljev psov jamarjev. Kinološki sodnik je postal že leta 1938. Zaradi svoje sposobnosti je bil izbran v strokovni svet KZS in JKS ter za uspehe in zasluge prejel najvišja odlikovanja KZS in JKS. Ob 50-letnici Kluba ljubiteljev brakov (goničev) je bil tudi izbran za častnega člana tega kluba.

Na njegovem zadnjem lovskem »pohodu« ga je spremljala nadvse velika množica lovcev kakor tudi njegovih učencev in učiteljstva osnovne šole Cerknica. Od njega so se prišli posloviti zastopniki vseh lov. družin od Sodražice do Idrije.

Dragi Jože, mirno nas počakaj in počivaj v svoji ljubljeni notranjski zemlji. Ostal boš zapisan v spominu mnogih lovcev, kinologov in ljubiteljev psov širom po Sloveniji.

LD Cerknica, LZ Notranjske, Kinološka zveza Slovenije, Društvo brak-jazbečar in kluba ljubiteljev goničev ter psov jamarjev

Iz LD Otočec

Franc Eršte je 11. julija 1974 odšel v večna lovišča, v 94. letu starosti. Rojen je bil leta 1880 v kmečki družini v Črešnjicah pod Trško goro, kjer je preživel vsa leta svojega življenja. Že od mladih let je bil vnet lovec. Nabral si je mnogo izkušenj, ki jih je rad prenašal na mlajše lovce. Ohranili ga bomo v spominu kot vzornega lovca in člana naše organizacije.

Janeza Zupančiča iz Srednjega Grčevja pri Otočcu smo 18. 10. 1974 pospremili na njegovi zadnji poti. Smrt mu je pretrgala nit življenja v 66. letu starosti. Do konca je ostal zvest lovski organizaciji in si je nadvse želel, da bi ga pokopali po lovskem običaju. Željo smo mu izpolnili in spominjali se ga bomo.

Člani LD

Njegovo priljubljenost je dokazal tudi njegov pogreb. Poslednje lovske časti so mu izkazali lovci od blizu in daleč in 12 lovskih praporov se mu je poklonilo v slovo. Našega dobrega lovskega učitelja in iskrenega tovariša bomo ohranili v trajnem in častnem spominu.

LD Trbovlje – P. G.

Franc Imperl, naš najstarejši in častni član, je odšel v večna lovišča 28. 3. 1975, v 81. letu starosti. Kot lovovodja v revirju Lisca nas je kot odličen poznavalec stečin divjadi vodil na stojišča, enako tudi naše lovske goste. Kljub visoki starosti se je še vedno udeleževal lovske sestankov, prireditvev, lova in drugih akcij. Priljubljenega tovariša in vestnega člana bomo ohranili v najlepšem spominu.

LD Zabukovje – A. S.

Alojza Livka, starega 54 let, smo zasavski lovci 1. 4. 1975 pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Trbovljah, pod hrib Javor, ki ga je tako ljubil. Po dopolnjenih delovnih letih v Rudniku Trbovlje je samo nekaj mesecev užival zasluženi pokoj. Komaj 18 let star je bil že član zelene bratovščine. Po vojni, ko je bilo prekinjeno njegovo lovsko udejstvovanje in se je boril v NOV, je bil med ustanovitelji naše LD. Vseskozi je bil marljiv, delaven član. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom in redom za lovske zasluge II. stopnje.

Franceta Dolesa nam je januarja 1975 v cvetu moških let iztrgala zahrbtna bolezen. Polnoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti na pokopališče v Begunjah je dokazalo veliko pokojnikovo priljubljenost.

Dragi Franc, orosilo se nam je oko ob žalostinki in glasu lovskega roga, ki je naznanil konec tvojega poslednjega lova. Počivaj mirno v tišini notranjskih gozdov!

LD Begunje pri Cerknici

Lovska kinologija

Jesenske kinološke prireditve na območju LZ Celje

Kinološki odsek LZ Celje je v pretekli jeseni organiziral in izvedel šest kinoloških prireditev in s tem izpolnil svoj načrt dela, ki si ga je zastavil v začetku leta. Vseh preizkušenj se je udeležilo 74 vodnikov s svojimi psi, poleg tega pa je bilo na preizkušnjah tudi lepo število gledalcev in lovcev-pripravnikov, ki so videli marsikaj koristnega. Za preizkušnje so stavili na voljo svoja z divjadjo dobro naseljena lovišča lovske družine Braslovče, Pristava, Rog, Slatina, Šmarje pri Jelšah, Škale in Zalec, za kar gre njim in vsem sodelujočim članom vsa pohvala.

V skladu z dogovorom vseh družin celjske zveze mora imeti vsaka LD, ki ima malo divjad, vsaj enega psa, izšolanega kot prinašalca. Prva jesenska preizkušnja prinašalcev je bila v Pristavi, katere se je udeležilo 11 vodnikov s 7 kratkodlakami in z 2 resastima ptičarjema ter z enim prepeličarjem in enim koker španjelom. Preizkus se je vršil na 150 m dolgi vleki z zajcem, vleka je imela 2 kljuki. Poleg tega so bili v kritje odvrženi sveže ustreljeni fazani; vodnik je moral s psom preiskati odkazani teren in pes brez povelja prinesiti najdenega fazana.

Uspeh preizkušnje je bil slab, kajti noben pes ni v celoti zadostil nalogam, ki jih zahtevamo od psa prinašalca. Najslabše je bilo delo na zajčji vleki in prinašanje zajca. Le en prepeličar je lepo izdelal zajčjo vleko, vendar to ni bil rezultat šolanja, ampak odlične naravne zasnove. Tudi zajca, ki ga je ta pes tokrat prvič videl, je čez nekaj časa pobral in ga prinesel v bližino vodnika. Zajčjo vleko sta izdelala še dva kratkodlaka ptičarja,

vendar zajca nista pobrala. Očitno je, da vodniki psov sploh niso šolali na vleki in je iskanje obstreljenih zajcev s takšnimi psi nemogoče. Tudi sistematičnega šolanja v prinašanju ni bilo, kajti zajec je že toliko težak, da mora pes poznati pravilen prijem in biti izurjen za prinašanje na večjo daljavo.

Pri prinašanju fazanov so se psi bolje izkazali in jih je sedem opravilo svojo nalogo zadovoljivo. Očiten dokaz, da ni krivde za neuspeh iskati pri psih ampak pri vodnikih, ki so zanemarili šolanje in pravilno vodenje. Kaže, da se v naših loviščih za obstreljeno pernato divjad še pobrigamo, nikogar ali pa zelo malo jih je, ki po končanih pogonih poiščejo obstreljene zajce.

Lovska družina Braslovče že kar po tradiciji nudi svoje lovišče za preizkušnjo šarivcev. Tokrat se je je udeležilo 28 vodnikov s 16 prepeličarji, 6 špringer in 6 koker španjeli. Pri prepeličarjih so trije, stari nad 18 mesecev, tekmovali na zrejni preizkušnji, kjer morajo že obvladati prinašanje. Žal pa menijo nekateri vodniki, da je prinašanje že to, če pes doma gospodarju prinese copato. Brez sistematičnega šolanja pa ni nič in tako je zrejno preizkušnjo opravila le prepeličarka Alda Pajkeška, vodnik Alojz Potočnik iz Grosupljega.

Izredno uspešna je bila mladinska preizkušnja prepeličarjev. Od trinajstih prepeličarjev jih je bilo uspešnih enajst in priznane so bile skupno tri prve, pet drugih in tri tretje ocene.

Najuspešnejši v mladinskem razredu so bili Juna Poljčanska, vodnik Ernest Hostnik, Kozje; Biba Pajkeška, vodnik ing. Teodor Oršanič, Brežice in Dik z Boča, vodnik ing. Alojz Mikolič, Poljčane.

Vsi pozitivno ocenjeni psi imajo ob marljivem nadaljnjem šolanju vse pogoje za visoko oceno letos na zrejni ali uporabnostni preizkušnji. Špringer in koker španjeli so opravljali mladinsko preizkušnjo, kolikor so bili starejši pa preizkušnjo naravnih zasnov. Uspešnih je bilo sedem in sicer 4 koker in 3

špringer španjeli, ter dane ena prva in šest drugih ocen. S 112 točkami je prvo oceno prejela špringer španjelka Drzna Polzelska, vodnik Filip Završnik, Šempeter.

Lovski dom Rinka nudi zavetje vodnikom jamarjev, ki spomladi pripeljejo svoje pse na telesno oceno in preizkus v rovu, v jeseni pa na preizkus na planem. Letošnje jesenske preizkušnje se je udeležilo 13 vodnikov s 6 lovskimi terierji, dvema resastima in petimi kratkodlakimi jazbečarji. Vsi, razen dveh terierjev, so bili uspešni, devetim pa je bilo možno že zaključiti oceno, ker so spomladi uspešno opravili preizkus v rovu. Posebno je pohvaliti lovsko terierko Miško Reseniško, vodnik Robert Vedenik, Prebold, in kratkodlakega jazbečarja Brika, vodnik Ivan Pinter iz Grajske vasi, ki sta dosegla visoki prvi oceni.

Preizkušnja goničev v Škalah je imela najskromnejšo udeležbo s 5 goniči.

Od teh je bil eden takoj izločen zaradi streloplahosti, od drugih štirih pa sta bila pozitivna dva, najboljša pa kratkodlaka istrijanka Cita, vodnik Jože Nadvežnik, Šmartno ob Dreti.

Lovišče Rog. Slatina je nudilo gostoljubje preizkušnji brak-jazbečarjev. Devet vodnikov se je odzvalo vabilu in privedlo tudi telesno prav lepe brak-jazbečarje, od ka-

terih jih je kar osem uspešno tekmovalo. Kljub neugodnemu vremenu in pravemu viharju, ki je močno oviral preizkušnjo, je večina psov pokazala prvovrsten nos in zasnovo. Prvačil pa je pri tem tudi telesno zelo lep pes Bil, vodnik Rafko Bornšek iz Celja. Vodnikom priporočam, da pse šolajo še naprej in jih privedejo še na uporabnostno ali pa tudi na krvosledniško preizkušnjo.

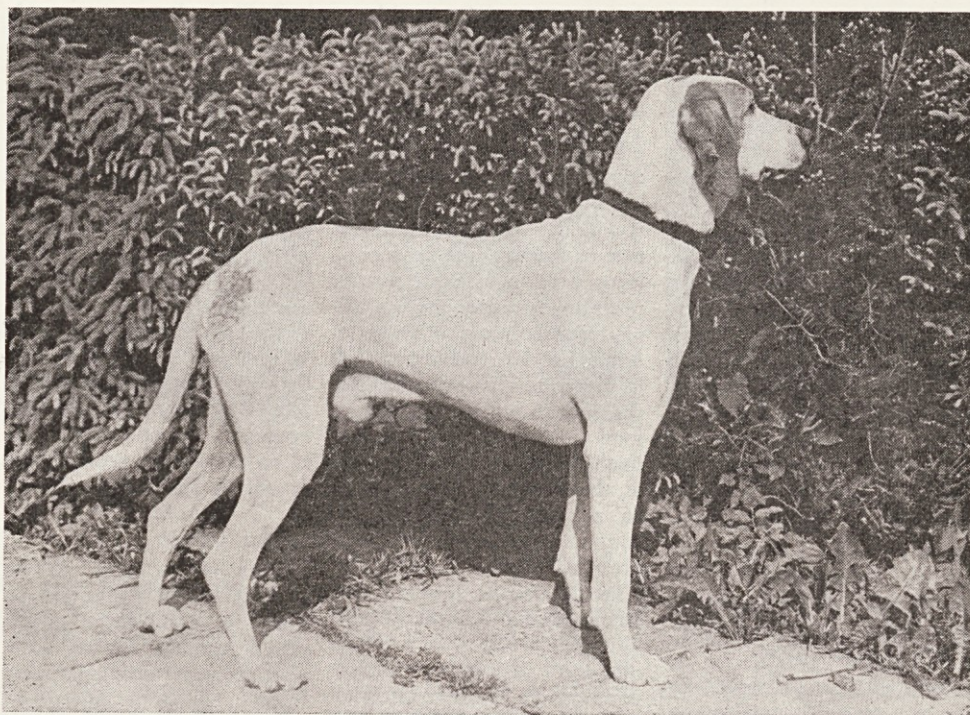
Druga preizkušnja goničev je bila v Šmarju pri Jelšah z udeležbo desetih vodnikov, ki so privedli 4 kratkodlake in enega resastega istrijanca, 3 balkanske in 2 posavska goniča.

Preizkušnje goničev so že vrsto let razočaranje, ker so dobri in samostojni goniči prava redkost. Vzroki so v napačnem in pomanjkljivem šolanju, delno v nerazumevanju lovskih družin, ki ne dajo članom možnosti, da bi pse šolali v lovišču, in pa v napačnem izvajanju lova, kjer gonjači brakirajo s puškami v rokah in sproti odstrele vsakega zajca psu pred nosom. Rezultat preizkušnje je bil slab. Uspešni so bili le štirje goniči (2 kratkodlaka in en resasti istrijanec in en balkanski gonič). Pohvaliti je delo balkanskega goniča Harija Meninskega, vodnik Viktor Konečnik iz Mozirja, in kratkodlake istrijanke Ajde, vodnik Janez Polc iz Zagorja. Njuna gonja je bila prava glasba za vsa-

Brak-jazbečarka

Foto R. Čenčič

Pred mednarodno razstavo psov vseh pasem, ki bo letos avgusta v Ljubljani, objavljamo sliko kratkodlakega istrskega goniča Herija. Njegov lastnik Janez Demšar, lovec z Rakeka, je psa peljal že na 4 mednarodne razstave: Ljubljana, 5. in 6. junija 1971; Beograd, 11. in 12. septembra 1971; Ljubljana, 1. in 2. septembra 1973; Umag, 18. maja 1974. Na vseh razstavah je pes dobil naslov kandidata za mednarodnega prvaka – CACIB. Heri je po zunanosti lepote in bi bilo prav, če bi ga prizadevni Demšar razstavil tudi izven meja Jugoslavije, saj ima pes vse pogoje, da dobi naslov mednarodnega šampiona.

Ob tej priložnosti smo se dolžni spomniti tudi pokojnega kinološkega sodnika in strokovnjaka Jožeta Kristena iz Cerknice, ki je bil Herijev zreditelj Franjo Bulc

kega ljubitelja goničev, mojstrsko izdelovanje zajčjih kljuk pa je dokazalo prvovrsten nos obeh psov.

Omeniti moram, da sta bila pri preizkusu strelomirnosti ponovno izložena dva goniča. Zadnja leta opažam vse večji pojav streloplahih goničev. Temu pojavu mora Klub ljubiteljev goničev posvetiti vso pozornost. Na vseh preizkušnjah so bile uspešnim vodnikom podeljene lepe praktične nagrade, ki jih je iz kinološkega sklada prispevala LZ Celje. Prav bi bilo, da bi uspešne vodnike podprle tudi LD. Skoraj v vseh lovskih družinah dajejo velike vsote za nabavo mladih psov, pa je od tega le malo koristi. Skoraj nikjer pa ne nagradijo ali podprejo vodnikov, ki imajo lovsko dobre, uporabne in šolane pse.

Kljub veliki podpori, ki jo nudi LZ Celje lovski kinologiji, menim, da so uspehi še

preskromni. Vzrok je v tem, da veliko lovskih družin ne sodeluje in so zainteresirani vodniki prepuščeni sami sebi in zato tudi slej ko prej izgubijo voljo in veselje do dela. Le če bodo vse lovske družine dovolj cenile delo šolanega psa in vodnikom teh dale tudi primerno priznanje in podporo pri njihovih prizadevanjih, bo napredek v lovski kinologiji vidnejši.

Savko Kovač

Obvestilo rejcem goničev

Klub ljubiteljev goničev Slovenije (KLG) vabi na 1. zrejni pregled psic in psov goničev vseh pasem, ki bo po planu kinoloških prireditev v nedeljo, 15. junija 1975 ob 8. uri, pred gostilno »Ruski car« na Ježici, Ljubljana. Vabilo velja za rejce s celotnega področja Slovenije, ki

imajo psice in pse goniče za pleme.

Namen zrejnega pregleda je, psicam vseh pasem goničev določiti najprimernejše plemenjake za paritev v naslednjih letih. Strokovna komisija bo na osnovi pregleda rejcem udeležencem izdala zrejne dovolilnice, na katerih bodo predpisani plemenjaki, ki bi po mnenju komisije ustrezali po svojih kvalitetah posameznim psicam. S tem bo zajet širši krog plemenjakov in rejcem bo olajšano delo pri paritvah. Glavni namen je doseči kvalitetno zrejo mladičev.

Komisija bo ocenjevala tudi zrejne skupine, ki pa jih morajo sestavljati vsaj po trije psi istih staršev. Najlepšim skupinam bodo podeljene diplome o kvalitetni zreji. Udeležencem pregleda bodo povrnjeni potni stroški.

Za strokovno komisijo KLG predsednik Marko Lokar

Program in navodila za mednarodno razstavo psov vseh pasem v Ljubljani

Kinološka zveza Slovenije priredi 16. in 17. avgusta 1975 v hali Tivoli v Ljubljani mednarodno razstavo psov vseh pasem po temle programu:

Sobota, 16. 8. 1975 (nelovski psi)

Ocenjevanje službenih in športnih psov

7.00– 8.30 lastniki privedejo pse

8.30– 9.00 otvoritev razstave

9.00–17.00 ocenjevanje posameznih psov in zrejnih skupin

17.00–17.30 defile prvakov

17.00–19.00 nastop šolanih službenih psov

19.30 konec razstavne dne

Nedelja, 17. 8. 1975 (lovski psi)

Ocenjevanje lovskih psov

7.00– 8.30 lastniki privedejo pse

9.00–17.00 ocenjevanje posameznih psov in zrejnih skupin

17.00–17.30 defile prvakov

17.30–19.00 nastop šolanih službenih psov

19.00 konec razstave

Dnevni red:

Razstavljalci morajo pripeljati pse na razstavišče oba razstavna dneva od 7.30 do 8.30 ure.

Pri vходу razstavljalet pokaže potrdilo o sprejemu prijavnice, potrdilo o zaštitnem cepljenju psa proti steklini in potrdilo o vplačani prijavnini. Razstavljalci, ki še niso vplačali prijavnice, jo pred tem vplačajo pri blagajni razstave; v njihovem interesu pa je, da jo poravnajo že prej po položnici na tekoči račun: SDK Ljubljana 50101-678-56596, Kinološka zveza Slovenije, Ljubljana – s tem se izognejo čakanju pred blagajno.

Vsak pes mora imeti ovratnico in biti na močnem po-

vodcu. Ostri psi naj imajo nagobčnik. Razstavljalec sam odgovarja za škodo, ki bi jo povzročil njegov pes. Prireditelj ne odgovarja za poškodbe ali izgubo psov. Pred zaključkom razstave ne sme nihče odstraniti psa z razstavnega prostora brez dovoljenja vodstva razstave. Psi na razstavi morajo biti v boksih, ki jih smejo zapustiti le, kadar gredo na ocenjevanje. Razstavljalci morajo med razstavo vidno nositi številko kataloga.

Ocenjevanje posameznih psov:

Za vsako pasmo je odrejen ocenjevalni krog. Razstavljalec je dolžan na poziv takoj privedi psa na ocenitev in sodniku predložiti rodovnik ali potrdilo o vpisu v register mladih. Ocenjevanje se prične po določenem programu. Psi se ocenjujejo samo po zunanosti z ocenami odlično (moder trak), prav dobro (rdeč trak), dobro (rumen trak), zadostno (zelen trak). Trak je razstavljalec dolžan psu pritrčiti na ovratnico zaradi obiskovalcev. Na boks pa pritrdi kartico z oceno psa. Odlično ocenjeni psi lahko prejmejo tele nazive (peti naziv iz razreda mladih):

kandidat za mednarodnega prvaka CACIB,
kandidat za prvaka Jugoslavije CAC Ljubljana 1975,
prvak Slovenije 1975,
prvak Ljubljane 1975,
mladinski prvak Ljubljane 1975.

Ocenjevanje zrejenih skupin:

Prijava zrejenih skupin

Zrejne skupine predstavljajo psi lastne zreje, pri čemer pa ni treba, da je lastnik zreditelj vseh. Skupino sestavljajo štirje psi iste pasme, od teh pa so na tej razstavi najmanj eden odlično in trije prav dobro ocenjeni. Prijave za zrejne skupine bomo sprejemali v razstavnih pisarni, za nelovske pse v soboto 16. 8., za lovske pse pa 17. 8. 1975.

Lastniki prvakov posameznih pasem in najboljših zrejenih

skupin bodo prejeli darila, lastniki vseh ocenjenih psov pa diplome in spominske plakete.

Pritožbe:

Sodnikova ocena je dokončna.

Razstavljalec ima v primeru formalnih napak pravico do pritožbe. Pritožbo je treba vložiti pri vodstvu razstave in vplačati kavcijo. Razsodišče reši pritožbo v smislu pravilnika o strokovnem delu JKS. Kavcija se vrne, če je bil ugovor utemeljen, v nasprotnem primeru pa zapade v korist prireditelja.

Odpoved razstave:

V primeru višje sile se lahko razstava odpove in preloži na drug datum. Prireditelj v tem primeru razstavljalcu ne prizna odškodnine.

Skrajni rok za sprejem prijave je nepreklicno do 1. julija 1975.

Prijavnice za razstavo dobite na KZS.

Pripeljimo na razstavo naše pse, predvsem avtohtonih pasem! Pokažimo odlično kvaliteto naših psov!

Kinološka zveza Slovenije,
za razstavni odbor
Vladimir Pleničar

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi, plemenjaki in plemenjakinje, so uspešno opravili preizkušnjo.

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

Atos Veleniški, 6937 – Quirle v. Buchelarenfeld, 19245. Leglo 21. 3. Rejec Orest Bordon, Bonini 1, Koper.

Lux, 60014 – Diana, 60090. Leglo 12. 3. Rejec Orest Bordon, Bonini 1, Koper.

Tiki, 7051 – Dina, 7358. Leglo 5. 2. Rejec Stojan Pahor, Kostanjevica na Krasu 4.

Brest Škedenjski, 7064 – Lora Borovjevska, 7022. Leglo 9. 3. Rejec Maks Nemec, Šolinci 7, Križevci pri Ljutomeru.

Arno v. Litzertsee, OeHZB DK 8013 – Ralle (Rosa) v. Speltachgrund, 60012. Leglo

8. 2. Rejec Ivan Caf, Ob Dra-vi 1, Maribor.

Adi Hrašenski, 7302 – Biba Dolička, 26. 2. Rejec Štefan Hajduk, Kopališka 17, Murska Sobota.

Aran, 7213 – Bora, 7217. Leglo 17. 4. Rejec Jakob Čuk, Hrastje 71, Križevci.

Čot Obrežki, 60047 – Dusa Del Piave, 60050. Leglo 12. 4. Rejec Dominik Smrkolj, Duplica 15, Kamnik.

Boro Starški, 7117 – Biba, 8416. Leglo 4. 4. Rejec Franc Hojnik, Trnovlje n. h., Celje. Dik, 2963 – Diva, 3367. Leglo 29. 3. Rejec Franko Saksida, Kolodvorska 19, Dornberk.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Kuno v. Geroweiher, 11 – Muschi v. d. Moorwiese, 158. Leglo 28. 3. Rejec Jože Škoflek, Klanc 83, Dobrna.

Hajkač Šmohorski, 6 – Ruža Dolgobrdská, 198. Leglo 15. 3. Rejec Miha Černež, Krožna pot 12, Maribor.

Bobi Pajkeški, 60019 – Kala Celjska, 194. Leglo 28. 2. Re-

jec Jože Obreht, Pot na okope 66, Maribor.

Lord v. d. Buchenrausche, 12 – Čika Poljčanska, 156. Leglo 3. 4. Rejec Franc Podojsteršek, Cirkovce 27.

Kuno v. Geroweiher, 11 – Lela Janinska, 170. Leglo 15. 4. Rejec Franc Kralj, Prelog 1, Domžale.

Haso Šmohorski, 7 – Eda Poljčanska, 166. Leglo 26. 3. Rejec Božo Suhadolnik, Borovnica 8.

Koker španjeli (JRKŠ):

Črt, 1338 – Borka Kokrška, 1411. Leglo 26. 2. Rejec Jože Pangerl, Ul. 29. novembra 27, Celje.

Pitter v. d. Goldquelle, 60001 – Čigra Klanška, 1422. Leglo 17. 3. Rejec Ivan Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd. Pitter v. d. Goldquelle, 60001 – Činka, 1331. Leglo 23. 1. Rejec Bernard Podojsteršek, Cirkovce 27.

Črt Klanški, 10039 – Alka, 1386. Leglo 16. 2. Rejec Ivan Derlanič, Trebež 41, Artiče.

Dik Klanški, 60048 – Diana, 1420. Leglo 20. 4. Rejec Mar-

Špringer španjel

Foto J. Kunčič

tin Groznik, Vrhpolje 113/a, Vipava.
Pitter v. d. Goldquelle, 60001 – Alka Klanška, 60046. Leglo 8. 4. Martin Kogelnik, Podklanc, Dravograd.
Dixy, 1375 – Aca Dolgobrd-ska, 60032. Leglo 3. 5. Janez Marinko, Turnerjeva 32, Ljubljana.

Epagneul bretoni (JRPeB):

Ben, 555 – Rika Vipavska, 60018. Leglo 26. 3. Rejec Franc Preskar, Zupančičeva 3, Krško.

Ari delle Vallate, 615 – Dora Vipavska, 254. Leglo 17. 4. Rejec Dušan Marc, Dolenje 1, Ajdovščina.

Ari delle Vallate, 615 – Rama delle Vallate, 561. Leglo 15. 4. Rejec Dušan Marc, Dolenje 1, Ajdovščina.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Alf Levški, 652 – Aza, 626. Leglo 7. 4. Rejec Franc Petan, Globoko 9, Brežice.

Flicker, 60006 – Besa, 642. Leglo 2. 4. Rejec Franc Fle-re, Pusto polje 5, Šmartno ob Dreti.

Resasti jazbečarji (JRJri):

Tim Šmartinski, 1208 – Čanka Dravskodvorska, 1212. Leglo 26. 3. Rejec Lovrenc Galer, Branik 27, Muta.

As, 60019 – Pucki v. Keile-reck, 1239. Leglo 18. 4. Re-jec Milan Remih, Šalka vas 84, Kočevje.

Knut v. Nassauerland, 340 – Bara, 1270. Leglo 7. 4. Rejec Vlado Ogrizek, Kostrivnica, Podplat.

Duks, 60002 – Cara, 60010. Leglo 15. 4. Rejec Silvo Osovnikar, Taborniška 15, Sevnica.

Lovski terierji (JRLT):

Carič, 5890 – Tačka, 60009. Leglo 1. 3. Rejec Danilo Jež, Gradišče pri Vipavi 33 a.

Aron Bukovniški, 5843 – Biba, 5849. Leglo 8. 4. Rejec Ivan Burger, Vnanje gorice 39, Brezovica pri Ljubljani.
Greif v. Schloss Hardegg, OHZB Jgdt 1999 – Miška Razdelniška, 60031. Leglo 22. 4. Rejec Robert Veder-nik, Dolenja vas, Prebold.

Din, 5891 – Vada, 5790. Leglo 28. 4. Rejec Janez Matičič, Planina 80 a, Plani-na pri Rakeku.

Ari, 5898 – Kira Leskovska, 3864. Leglo 16. 4. Rejec Franc Pajnikher, Dolena 51, Ptujška gora.

Egan v. Spadenberg, 5643 – Biba, 3885. Leglo 14. 4. Rejec Ignac Rop, Podlehnik 40/a, Podlehnik.

Giro v. d. Krausen Eiche, ZB DJT 26160 – Biba Dešna Puštalska, 5581 – Leglo 14. 4. Rejec Ivan Pintar, Puštal 9, Škofja Loka.

Alf v. d. Saurauschen, 5784 – Zlata Voglajniška, 5929 – Leglo 26. 2. Rejec Ivan Puncer, Studence, Žalec.

Aran Bukovniški, 5843 – Čila, 5918. Leglo 9. 4. Rejec Martin Zver, Petričeva 3, Črnuče.

Mapo, 4820 – Bistra, 5853. Leglo 26. 3. Rejec Franc Straus, Bevsko 16, Trbovlje.
Dago, 5873 – Arba Travno-gorska, 5947. Leglo 12. 3. Rejec Franc Ahačič, Begunje 88, Gorenjsko.

Riko, 5685 – Bajda, 5878. Leglo 2. 4. Rejec Peter Zajc, Ob težki vodi 3, Novo me-sto.

Balkanski goniči (JRGb):

Brnjo, 11950 – Cica, 10016. Leglo 21. 4. Rejec Pavel Zajc, Zbure 44, Šmarješke Toplice.

Posavski goniči (JRGp):

Kič, 10106 – Lada, 10096. Leglo 23. 3. Rejec Milan Lo-žar, Vinje n. h., Dol pri Ljubljani.

Azor, 10078 – Taja, 10061. Leglo 29. 3. Rejec Edi La-pornik, Kuretno 20, Laško.

Kdl. istrski goniči (JRGki):

Bor, 4556 – Ajda Dešna Puštalska, 5751. Leglo 28. 3. Rejec Viktor Kavčič, Cerkno 156.

Etos Mehovski, 7454 – Bila, 60047. Leglo 28. 3. Rejec Viktor Rijoza, Kocjančiči 10, Dekani.

Etos Mehovski, 7454 – Bara, 7453. Leglo 15. 4. Rejec Ja-nez Škantelj, Podpeč 24, Videm Dobropolje.

Etos Mehovski, 7454 – Hani Travnogorska, 7005. Leglo 1. 4. Rejec Karel Prelesnik, Stahovica 3.

Bobi, 7551 – Breza, 7389. Leglo 23. 4. Rejec Jože Ro-tar, Črtomirova 11, Ljublja-na.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Jabolko ne pade daleč od drevesa

Lovec Karli vedno pripelje na lov tudi sina, da gre braki-rat.

Neke nedelje pa je sinko brakiral kar bolj po svoje. Na koncu lova ga oče po-šteno okrega in pridigo za-ključi z besedami: »Ti si res pravo tele!«

A sin se hitro odreže nazaj: »Od bika ni kaj drugega pričakovati!«

Iz LD Griže

Mati ga je prvič videla

Ivan je doma v hribskem pre-delu lovišča in kokoši na nje-govi domačiji so vedno v nevarnosti pred kraguljem.

Tisto pomladno jutro pa je izjemoma zašel v hribe lep fazan in se začel ženiti pri domačih kokoših. Domači petelin se mu je skušal po-staviti po robu, toda vroče-krvni fazan se je zviška za-kadil v petelina, da je perje kar frčalo.

Skozi kuhinjsko okno je to opazila mati, ki je takoj po-klicala sina: »Ivan, pridi hi-tro, kajuh' bo petelina od-nesel!«

Ivan je skočil po puško in hitro ustrelil. A namesto kra-gulja sta padla fazan in domači petelin.

Iz LD Griže

Jaga baba

»O, bog, da bil bi konec te noči, ko jaga divja se podi prek polja, trav in pa gozdov.

O, da bi zagledal dan spet nov,«

pod krivim drenom moli

Miha, ki v stiski je, da komaj diha.

Sinoči v družbi je popival, h korajži še pogum dolival, da lažje speljal bi lisico, ki zanjo ve tam pod Rašico. Le »štant« si pravi ni

izbral, čarovnic v gostilni ni se bal. Od bliskov slep, udarov

strel ne vidi v hrib in ne v globel.

Prikazni čudne mimo se podijo, mu v grozo so

nepremagljivo. Kaj, če katera ga zagleda, ne uide smrt mu, večna

beda! Naenkrat Mihu diha zastane

— zviška beli konj pred njega plane, na njem pa jezdi jaga baba.

»Miha, glej no, saj je naga, život mi všeč je, najbolj

rit,« zavpije, »ti moraš moja bit'...«

Pod rebra sunek, tresk na glavo dobil je Mihael plačilo

pravo; odpustek mu je dala žena Mica,

saj to njena zakonska je pravica.

France Logar

PETA RAZSTAVA NARAVOSLOVNE FOTOGRAFIJE NF 75

Propozicije

Sekcija za naravoslovno fotografijo pri Prirodoslovnem društvu Slovenije prireja s sodelovanjem Prirodoslovnega muzeja in Fotokino zveze Slovenije 5. razstavo NF 75, ki bo novembra 1975 v razstavnici dvorani Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani.

Razstave se lahko udeležijo vsi jugoslovanski fotografi.

Dela (do 6 črno-belih fotografij formata 30 x 40 cm ali izpeljank in (do štirje barvni diapozitivi 24 x 36 mm oz. štirikotni 5 x 5 cm, pravilno opremljeni za projekcijo) naj prikazujejo predmete in pojave z vseh področij naravoslovja (zoologija, botanika, geologija, paleontologija, speleologija, mineralogija, astronomija, meteorologija). Upodobitve morajo biti naravne, razne odtujevalne fotografske tehnike niso dovoljene. V poštev ne pridejo posnetki domačih živali in gojenih rastlin. Posebej pa so letos zaželeni posnetki na temo KRAS — kraški pojavi in življenje na krasu, tako na površju kot v podzemlju. Posnetki kraške pokrajine ne pridejo v poštev, razen če ne prikazujejo izrazitega biotopa ali obsežnejšega značilnega kraškega pojava.

Avtorji morajo svoja dela opremiti z natančnimi naslovi, svojim naslovom in klubom ter morebitnim zvanjem v FSJ. Najboljša dela bodo nagrajena, in sicer posebej črno-bele fotografije in barvni diapozitivi. Vsak razstavljalet bo prejel razstavnici katalog in nalepke za razstavljenega dela.

Zadnji rok za dostavo del je do 20. septembra 1975 na naslov:

Prirodoslovni muzej Slovenije
61000 Ljubljana, Prešernova 20

Barvna slika na zadnji strani:

**CERKNIŠKO JEZERO
Z NOTRANJSKIMI GOZDOVI**

slikar Marko Pernhart
(1824—1871)

Originalna slika v Narodni galeriji v Ljubljani

Kmetovalci!

Jerebica in fazan sta vaša pomočnika. 100 jerebic uniči dnevno okrog 30 000 škodljivih žuželk in pobere skoraj 3 kg plevelnih semen.

Sodelujte z lovci pri zaščiti gnezd!

Ne odnašajte mlade divjadi, ker so samo polja in gozdovi njen pravi dom.

VARUJMO NARAVO!

Čuvajmo divjad in ptice pevke!

Gorenjski tisk, Kranj

Na zalogi imamo téle knjige oziroma tiskovine, izvod po navedenih cenah:

Lovčeva žena — 4. knjiga Zlatorogove knjižnice, 25 din

Evidenčna knjiga odstrelov velike divjadi, 70 din

Evidenčna knjiga odstrelov male divjadi, 35 din

Obračun lovskega turizma, tiskovine-blok, 6 din

Ocenjevanje in obračun škode od divjadi, tiskovine-blok, 15 din

Diploma (za razne priložnosti), 3 din

Pravilnik o disciplinskem postopku v LD, 3 din

Letak Varujmo naravo, 0,20 din (glej zgoraj!)

Lepak-plakat Varujmo naravo, 1,50 din (glej zgoraj!)

Odlikovanci z redom za lovske zasluge I. in II. stopnje tudi dobijo miniaturna odlikovanja, po 15 din.

Vse lahko nabavite pri nas osebno, pošiljamo pa tudi po povzetju.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
61001 Ljubljana
Župančičeva 9, p. p. 505

DRUŠTVO LJUBITELJEV OSTRODLAKIH PTIČARJEV — LJUBLJANA (DLOP)

poziva vse lastnike žimavcev in drugih ostrodlakih ptičarjev, da razstavijo pse na MEDNARODNI RAZSTAVI PSOV — LJUBLJANA, 17. 8. 1975. Podrobne informacije in prijavnice dobite na Kinološki zvezi Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9, telefon (061) 22-798 (tovarišica Marija Vodičar). DLOP bo lastnikom povrnilo del stroškov za udeležbo na razstavi.

